

Naziv projekta: Pokretači promjene – podrška resocijalizaciji i reintegraciji mladih počinitelja kaznenih djela
(UP.04.2.1.05.0014)

PRIJEDLOG PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA

ZA POTREBE PROJEKTA „POKRETAČI PROMJENE - PODRŠKA
RESOCIJALIZACIJI I REINTEGRACIJI MLADIH POČINITELJA
KAZNENIH DJELA”“

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda te Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske. Sadržaj dokumenta isključiva je odgovornost Centra za nestalu i zlostavljaju djecu.

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Sadržaj

UVOD	1
O PROJEKTU	2
OBRAZOVANJE ODRASLIH U REPUBLICI HRVATSKOJ	4
PROGRAMI OSPOSOBLJAVANJA I USAVRŠAVANJA U REPUBLICI HRVATSKOJ	7
RELEVANTNOST ZA IZRADU PRIJEDLOGA PROGRAMA	19
Analiza sektora turizma i ugostiteljstva	20
Analiza sektora građevinarstva	23
1. PRIJEDLOG PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA – Program osposobljavanja za jednostavne poslove u zanimanju priprematelj/ica pizza i bureka	25
2. PRIJEDLOG PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA – Program osposobljavanja za jednostavne poslove u zanimanju podopolagač /ica	41
ZAKLJUČAK	58

UVOD

Prijedlog programa stručnog usavršavanja realiziran je u okviru projekta “Pokretači promjene – podrška resocijalizaciji i reintegraciji mladih počinitelja kaznenih djela”. Projekt je financiran iz Europskog socijalnog fonda u okviru *Poziva za prijavu projekata usmjerenih jačanju kapaciteta organizacija civilnog društva za podršku učinkovitoj resocijalizaciji i reintegraciji počinitelja kaznenih djela u društvenu zajednicu*, Referentni broj: UP.04.2.1.05.0014.

Nositelj projekta je Centar za nestalu i zlostavljaju djecu, Osijek, a partneri su Volonterski centar Osijek i Centar za poduzetništvo Osijek. Kako je jedan od osnovnih ciljeva projekta podrška resocijalizaciji i reintegraciji mladih počinitelja kaznenih djela, predviđena je i ovim dokumentom realizirana aktivnost izrade prijedloga programa stručnog usavršavanja za pripadnike ciljane skupine u projektu.

Stručni suradnici Centra za nestalu i zlostavljaju djecu su u suradnji s vanjskim stručnjacima izradili Prijedlog programa stručnog usavršavanja koji je od interesa za ciljnu skupinu i primjenjiv u njihovoj lokalnoj zajednici. Prijedlog programa stručnog usavršavanja tako je rezultat suradnje i sinergije uspostavljene na razini partnerstva, a koji je podrazumijevao i uključivanje stručnjaka i dionika iz lokalne zajednice. Dionici, predstavnici institucija i poslodavaca su svojim inputima, sugestijama i iskazanim potrebama u značajnoj mjeri doprinijeli odabiru programa osposobljavanja te izradi ovog ishoda.

U Osijeku, 18.08.2021.

Martina Nikolić, mag. Psihologije
Centar za nestalu i zlostavljaju djecu

Tena Brkić, mag.soc.pedagogije
Centar za nestalu i zlostavljaju djecu

Vanjska stručna suradnica
Mr. sc. Darija Krstić

O PROJEKTU

Projekt "Pokretači promjene – podrška resocijalizaciji i reintegraciji mladih počinitelja kaznenih djela", Referentni broj: UP.04.2.1.05.0014, prijavljen je i odobren u okviru *Poziva za prijavu projekata usmjerenih jačanju kapaciteta organizacija civilnog društva za podršku učinkovitoj resocijalizaciji i reintegraciji počinitelja kaznenih djela u društvenu zajednicu.*

Nositelj projekta je Centar za nestalu i zlostavljanu djecu, Osijek, a partneri su Volonterski centar Osijek i Centar za poduzetništvo Osijek. Predviđeno trajanje projekta je od 1. rujna 2019. godine do 31. kolovoza 2021. godine. Projekt se provodi na području Osječko – baranjske, Varaždinske, Primorsko – goranske, Splitsko – dalmatinske i Zadarske županije. Ukupna vrijednost projekta iznosi 1.146.023,44 kune, a potpora Europskog socijalnog fonda iznosi 974.119,92 kune.

Opći cilj projekta je jačanje kapaciteta stručnjaka za kvalitetno pružanje pomoći i podrške mladim počiniteljima kaznenih djela.

U svrhu ostvarenja općeg cilja, projektom su definirani **sljedeći specifični ciljevi:**

- Razvijanje socijalnih vještina i znanja te povećanje motivacije i konkurentnosti na tržištu rada mladih počinitelja kaznenih djela
- Jačanje kapaciteta organizacija i institucija kroz unaprjeđenje znanja i vještina stručnjaka iz područja civilnog sektora, socijalne skrbi, odgoja, obrazovanja i zdravstva te razvoj međusektorske suradnje
- Senzibilizacija šire javnosti i razvijanje svijesti o važnosti resocijalizacije mladih počinitelja kaznenih djela i uloge organizacija civilnog društva

Očekivani rezultati projekta:

- Razvijene socijalne vještine i znanja mladih počinitelja kaznenih djela te povećana njihova motivacija i konkurentnost na tržištu rada
- Unaprijeđeni kapaciteti stručnjaka kroz razvoj novih znanja i vještina
- Javnost senzibilizirana i informirana o važnosti resocijalizacije i reintegracije mladih počinitelja kaznenih djela u lokalnu zajednicu
- Postignuto uspješno praćenje, koordinacija i provedba projektnih aktivnosti te su ostvareni predviđeni rezultati i svrha projekta

Ciljne skupine projekta:

1. Mladi počinitelji kaznenih djela
2. Stručnjaci koji rade s počiniteljima kaznenih djela
3. Volonteri

Krajnji korisnici projekta su:

1. Ustanove socijalne skrbi, odgojno – obrazovne ustanove i zdravstvene ustanove
2. Opća populacija građana
3. Obitelji mladih počinitelja kaznenih djela
4. Poslodavci

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda, Operativni program „Učinkoviti ljudski potencijali“ 2014. – 2020., te Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske. Posredničko tijelo razine 1 je Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske, a Posredničko tijelo razine 2 je Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društava.

OBRAZOVANJE ODRASLIH U REPUBLICI HRVATSKOJ

Jedna od ključnih institucija za područje obrazovanja odraslih u Republici Hrvatskoj danas je Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih.¹ Obrazovanje odraslih ima važnu ulogu i na razini politika Europske unije, gdje niz strateških dokumenata govori o važnosti daljnjeg razvoja i unapređenja upravo ovog područja. Obnovljena europska strategija za obrazovanje odraslih koju je Vijeće Europske unije donijelo 2011. godine tako ističe da je obrazovanje odraslih ključna komponenta neprekidnosti cjeloživotnog učenja te obuhvaća čitav niz formalnih, neformalnih i informalnih obrazovnih aktivnosti, općih i strukovnih, kojima se odrasle osobe bave nakon izlaska iz početnog sustava obrazovanja i naobrazbe.

Vijeće Europske unije u Preporuci vijeća o oblicima usavršavanja: nove prilike za odrasle iz 2016. godine između ostalog preporučuje da države članice u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, okolnostima i dostupnim resursima, blisko surađujući sa socijalnim partnerima i pružateljima usluga obrazovanja i osposobljavanja odraslim osobama s niskom razinom vještina, znanja i kompetencija, primjerice osobama koje su napustile temeljno obrazovanje ili osposobljavanje i nisu završile više sekundarno ili njemu ekvivalentno obrazovanje ponude pristup oblicima usavršavanja kojima bi im se, u skladu s njihovim individualnim potrebama, omogućilo:

- stjecanje minimalne razine pismenosti, matematičke pismenosti i digitalne kompetencije; i/ili
- stjecanje šireg skupa vještina, znanja i kompetencija relevantnih za tržište rada i aktivno sudjelovanje u društvu.

U Hrvatskoj je obrazovanje odraslih istaknuto kao važna sastavnica sustava obrazovanja, a svoju potvrdu dobiva nizom važnih strateških dokumenata. Najvažniji su koraci u razvoju sustava obrazovanja odraslih Vladino prihvaćanje Strategije obrazovanja odraslih u studenome 2004. godine, osnivanje Agencije za obrazovanje odraslih Vladinom Uredbom u svibnju 2006. te izglasavanje Zakona o obrazovanju odraslih u veljači 2007. godine. Izglasavanjem Zakona o obrazovanju odraslih uspostavlja se normativni okvir i stvaraju

---

¹ Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih; Poveznica: <https://www.asoo.hr/obrazovanje/obrazovanje-odraslih/opis-sustava-obrazovanja-odraslih/> (Preuzeto: 16.07.2021.)

pravne pretpostavke daljnjem razvoju obrazovanja odraslih kao punopravnog dijela cjelokupnog obrazovnog sustava RH.

Jedna od ključnih institucija za područje obrazovanja odraslih u Republici Hrvatskoj danas je Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih. Sukladno Zakonu o Agenciji za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih (kojim ova Agencija preuzima poslove prethodne Agencije za obrazovanje odraslih) Agencija je zadužena za razvoj sustava obrazovanja odraslih kroz cijeli niz elementa, uključujući analitičke, razvojne i istraživačke poslove za djelatnost sustava obrazovanja odraslih; usklađivanje prijedloga odgovarajućih stručnih i radnih tijela u sustavu obrazovanja odraslih; stručne i savjetodavne poslove prema ustanovama za obrazovanja odraslih; sudjelovanje u postupcima vrednovanja, samo vrednovanja i vanjskog vrednovanja u sustavu obrazovanja odraslih; metodologiju izradbe programa obrazovanja odraslih; poticanje suradnje i sudjelovanje u provedbi programa i projekata vezanih za razvoj sustava obrazovanja odraslih; osposobljavanje i stručno usavršavanje zaposlenih u sustavu obrazovanja odraslih.

Prvim člankom Zakona o obrazovanju odraslih, obrazovanje odraslih u Hrvatskoj je definirano kao cjelina procesa učenja odraslih namijenjenih ostvarivanju prava na slobodan razvoj osobnosti, osposobljavanja za zapošljivost (stjecanje kvalifikacija za prvo zanimanje, prekvalifikacije, stjecanje i produbljanje stručnog znanja, vještina i sposobnosti) i osposobljavanje za aktivno građanstvo. U Hrvatskoj obrazovanje odraslih uključuje sve oblike obrazovanja osoba starijih od 15 godina. Zakonom je određeno da se obrazovanje odraslih temelji na načelima: cjeloživotnog učenja; racionalnoga korištenja obrazovnih mogućnosti, teritorijalne blizine i dostupnosti obrazovanja svima pod jednakim uvjetima, u skladu s njihovim sposobnostima; slobode i autonomije pri izboru načina sadržaja, oblika, sredstava i metoda; uvažavanja različitosti i uključivanja; stručne i moralne odgovornosti andragoških djelatnika; jamstva kvalitete obrazovne ponude i poštovanja osobnosti i dostojanstva svakog sudionika.

Nadalje, Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije koju je Hrvatski sabor usvojio 17. listopada 2014. godine prepoznaje obrazovanje odraslih kao sastavni dio cjelovitog sustava odgoja i obrazovanja temeljenog na konceptu cjeloživotnog učenja. Pri tome ističe dva glavna cilja obrazovanja odraslih: 1. stjecanje transverzalnih kompetencija pojedinca – inicijativnost i poduzetnost, učiti kako učiti, kulturno izražavanje, društvena uključenost (volonterski, ekološki, politički i slični aktivizmi, usvajanje te primjena demokratskih

vrijednosti i stavova), roditeljske vještine, kreativno i umjetničko vrednovanje i izražavanje, razvijanje osnovne ekonomske, financijske i medijske pismenosti dr. 2. usvajanje znanja i vještina koje ciljano omogućuju zapošljivost, veću prilagodljivost, tj. pokretljivost na tržištu rada.

Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih izdala je i Vodič ustanovama za obrazovanje odraslih te u nastavku iznosimo neke od najvažnijih smjernica koje su istaknute u tom dokumentu, a odnose se na programe osposobljavanja i usavršavanja.²

---

² Vodič ustanovama za obrazovanje odraslih;

Poveznica: https://www.asoo.hr/UserDocImages/Vodic_ustanovama_za_obrazovanje_odraslih.pdf
(Preuzeto: 22.07.2021.)

PROGRAMI OSPOSOBLJAVANJA I USAVRŠAVANJA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Programne osposobljavanja i usavršavanja donosi ustanova za obrazovanje odraslih. Prema Vodiču za ustanove za obrazovanje odraslih³, oni trebaju biti prilagođeni dobi, prethodnom obrazovanju, znanju, vještinama i sposobnostima polaznika koji stječu, dopunjuju i proširuju svoja znanja, vještine i sposobnosti za rad u struci.

Programima osposobljavanja stječu se znanja i vještine potrebne za obavljanje jednostavnijih poslova. Programima usavršavanja polaznici sa završenom srednjom školom dopunjuju i proširuju stečeno stručno znanje zbog zahtjeva tržišta rada i radi stjecanja znanja o novim tehnikama i tehnologijama i njihovoj primjeni.

OBVEZNE SASTAVNICE PROGRAMA OSPOSOBLJAVANJA I USAVRŠAVANJA

Obvezne sastavnice programa osposobljavanja i usavršavanja su:

- Opći podaci (naziv programa, obrazovni sektor, razina složenosti poslova, trajanje obrazovanja, opravdanost donošenja programa, uvjeti upisa, radno okruženje i uvjeti rada)
- Kompetencije koje polaznik stječe završetkom programa
- Trajanje programa i način izvođenja
- Nastavni plan i program (nastavni plan, nastavni program: nastavne metode, materijalni uvjeti za izvođenje programa, kadrovski uvjeti za izvođenje programa, literatura)
- Završna provjera stečenih znanja i vještina.

---

³ Vodič za ustanove za obrazovanje odraslih; Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih; Poveznica: https://www.asoo.hr/UserDocImages/Vodic_ustanovama_za_obrazovanje_odraslih.pdf (Preuzeto: 19.07.2021.)

OPĆI PODACI O PROGRAMU

Opći podaci o programu koje je potrebno odrediti i opisati jesu: naziv programa, pripadajući obrazovni sektor, razina složenosti poslova, trajanje obrazovanja, opravdanost donošenja programa, uvjeti upisa, radno okruženje i uvjeti rada.

NAZIVI PROGRAMA

Naziv programa treba jasno i precizno upućivati na poslove koje će polaznik obavljati nakon završetka programa, pri čemu se treba voditi računa i o razini složenosti poslova, uvjetima upisa, nastavnom sadržaju, kompetencijama i ishodima učenja te planiranom broju sati. Slijedom toga, nazivi programa osposobljavanja mogu se grupirati u nekoliko skupina:

- a) Kada je riječ o programima osposobljavanja za poslove koji su dio određenog zanimanja/kvalifikacije, u njihovu nazivu potrebno je to istaknuti navođenjem izraza „jednostavni poslovi u zanimanju“.
- b) Sljedeću skupinu programa osposobljavanja čine oni kojima se polaznike osposobljava za rukovanje određenim strojevima, uređajima i alatima. Nazivi takvih programa određuju se na način da upućuju na osnovni posao.
- c) U slučajevima kad se polaznike osposobljava za širi obujam poslova u određenim djelatnostima i uslugama povezanim s njima, u pravilu, to treba biti vidljivo iz naziva programa.

NAZIVI PROGRAMA USAVRŠAVANJA

Naziv programa usavršavanja, u pravilu, određujemo na način da pobliže označava poslove u kojima se osoba usavršava, odnosno proširuje i dopunjava stečeno stručno znanje završetkom najmanje srednje škole. U određivanju naziva programa potrebno je izbjegavati upotrebu „atraktivnih“ naziva s obzirom na to da se njima ne stječe zvanje niti zanimanje, nego se polaznik usavršava za određene poslove.

OBRAZOVNI SEKTOR

Programe osposobljavanja i usavršavanja potrebno je svrstati u odgovarajući obrazovni sektor u skladu s Odlukom o uspostavi obrazovnih sektora u strukovnom obrazovanju⁴. U

---

⁴ Odluka o uspostavi obrazovnih sektora u strukovnom obrazovanju: <http://public.mzos.hr/fgs.axd?id=13366>

slučajevima kada je program moguće svrstati u više različitih sektora, pripadnost sektoru utvrđuje se na osnovi nastavnih sadržaja koji u programu dominiraju.

Razina složenosti poslova određuje se na temelju Nacionalne klasifikacije zanimanja do donošenja zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru. Nacionalna klasifikacija zanimanja (u daljnjem tekstu: NKZ)⁵ višenamjensko je i međunarodno usklađeno sredstvo prikladno za upotrebu u službi zapošljavanja, sustavu obrazovanja, profesionalnoj orijentaciji i slično te u državnoj statistici, ostalim statističkim istraživanjima, znanosti itd.

ODREĐIVANJE RAZINE SLOŽENOSTI POSLOVA

Ako polaznik obnavlja i dopunjuje stečeno znanje i vještine ili stječe novo znanje u struci iste razine složenosti, složenost poslova ostaje ista. To znači da se zadnja znamenka iz šifre zanimanja (prema NKZ-u) prepisuje. Ako se programom stječe viši stupanj složenosti, program usavršavanja mora biti u minimalnom trajanju od 500 sati (osim kada je riječ o programima obrazovanja za računalstvo).

TRAJANJE PROGRAMA

Ukupno trajanje programa osposobljavanja i usavršavanja potrebno je izraziti u nastavnim satima (ne u danima, tjednima ili mjesecima). Programi osposobljavanja izvode se u minimalnom trajanju od 120 sati. Programi usavršavanja izvode se u minimalnom trajanju od 150 sati za obnavljanje i dopunjavanje stečenog znanja i vještina te stjecanje novog znanja u struci iste razine složenosti, odnosno minimalno 500 sati za poslove višeg stupnja složenosti (osim za programe obrazovanja za računalstvo) prema Pravilniku o standardima i normativima te načinu i postupku utvrđivanja ispunjenosti uvjeta u ustanovama za obrazovanje odraslih.

OPRAVDANOST DONOŠENJA PROGRAMA

Obavezni je dio svakog programa obrazloženje društvene, tržišne, tehnološke, ekonomske, geografske i druge opravdanosti njegova donošenja, primjerice:

- usklađenost s potrebama tržišta rada i mogućnostima zapošljavanja (preporuka: koristiti podatke Hrvatskog zavoda za zapošljavanje)

---

⁵ Nacionalna klasifikacija zanimanja (Narodne novine broj 111/98, 124/08)

- zapošljivost (konkurentnost pojedinca na tržištu rada s obzirom na potrebne kompetencije u ostvarenju početnog zaposlenja, njegova zadržavanja ili stjecanja novog kada je to potrebno)
- natječaji koje objavljuje Hrvatski zavod za zapošljavanje potrebe EU projekata
- potrebe državnog, regionalnog i lokalnog okruženja u kojem će se programi izvoditi (moguće koristiti statističke podatke regionalne agencije za razvoj kao pokazatelje potreba za određenim kvalifikacijama)

Opravdanost donošenja programa relevantna je u sljedećim slučajevima:

- potrebe poslodavaca za određenim profilom poslova/zanimanja
- potrebe polaznika/pojedinca da formaliziraju vještine i znanja za koja posjeduje prethodna praktična iskustva na istim poslovima
- potrebe osnivanja i pokretanja vlastite poduzetničke djelatnosti
- uvođenja novih tehnologija i profila novih poslova i zanimanja
- disperzija poslova po različitim sektorima.

RADNO OKRUŽENJE I UVJETI RADA

Uvjeti za upis polaznika u programe osposobljavanja i usavršavanja su sljedeći: razina prethodnog obrazovanja (osnovno, srednje i visoko obrazovanje), godine života te ostali uvjeti koje određeni program zahtijeva (prethodno radno iskustvo i/ili liječničko uvjerenje kojim se dokazuje zdravstvena sposobnost za obavljanje poslova za koje se polaznik obrazuje). Također je potrebno unijeti i specifične uvjete koje određeni poslovi mogu zahtijevati (primjerice, vozačka dozvola, poznavanje rada na računalu). Pri određivanju uvjeta upisa u program usavršavanja potrebno je precizno navesti prethodno obrazovanje polaznika koje mora biti iz istoga ili srodnoga strukovnog područja.

KOMPETENCIJE KOJE POLAZNIK STJEČE

U praksi se za "kompetencije" koriste različiti pojmovi. Jednako se tako različiti pojmovi koriste za skupni naziv onoga što se stječe učenjem, a ovdje nazivamo "kompetencije". To može izazvati zabunu. S druge strane, pojam se u novije vrijeme koristi u mnogim službenim dokumentima i znanstvenim publikacijama. Kako postoje brojne definicije, a ovaj je vodič vezan uz Hrvatski kvalifikacijski okvir (u daljnjem tekstu HKO), odgovarajuća definicija je sljedeća: Kompetencije označuju skup znanja i vještina te pripadajuću samostalnost i

odgovornost. Postoji više različitih načina prikaza svih kompetencija koje je pojedina osoba stekla tijekom svog učenja. U Europskom kvalifikacijskom okviru prikazuju se kroz znanje, vještine i kompetencije, a te se kompetencije u HKO-u nazivaju „pripadajuća samostalnost i odgovornost“. U mnogim zemljama kompetencije se prikazuju kroz njihovu postignutu primjenu – to se odnosi na uvjete u kojima se postiže primjena konkretnih znanja i vještina, uključujući prostorne, vremenske i druge uvjete.

Kompetencije označavaju cjeloviti skup svega što pojedinac može steći učenjem, no ponekad se pogrešno za takav cjeloviti skup koriste pojmovi „znanje“ i „sposobnost“ (neadekvatan primjer: Polaznik/ica će znati odgovarajuće postupke u njezi starijih, nemoćnih i bolesnih osoba; adekvatan primjer: Polaznik/ica će razlikovati, odabrati i koristiti odgovarajuće postupke u njezi starijih, nemoćnih i bolesnih osoba. Objašnjenje: glagol „znati“ nije mjerljiv, optimalan i razumljiv, za razliku od navedenih glagola „razlikovati“, „odabrati“ i „koristiti“). Prikaz kompetencija izražava se rečenicom strukturiranom optimalno, razumljivo i mjerljivo, a u izricanju navedenoga preporučuje se uporaba jednog ili više aktivnih glagola.

TRAJANJE PROGRAMA I NAČIN IZVOĐENJA

Prilikom izrade programa osposobljavanja i usavršavanja iznimno je važno odmjereno i realno odrediti trajanje programa, odnosno broj sati u kojima će se objektivno moći ostvariti planirani nastavni sadržaj, steći kompetencije te postići očekivani ishodi učenja. Pri određivanju optimalnog trajanja programa važno je nastojati uskladiti složenost i obujam sadržaja te način izvođenja nastave s uvjetima upisa, odnosno prethodno završenim obrazovanjem i iskustvom polaznika.

Preporuka je da programi osposobljavanja imaju veći broj sati praktične nastave ili vježbi jer se polaznici najčešće osposobljavaju za obavljanje jednostavnih poslova. Polaznik može tijekom dana imati najviše 4 sata teorijske nastave, a vježbe i praktična nastava mogu se izvoditi u većem broju sati. Nastavni sat teorijske i praktične nastave u ustanovi traje 45 minuta, a nastavni sat praktične nastave izvan ustanove 60 minuta. Pri navođenju trajanja programa potrebno je iskazati ukupan planirani broj sati, posebno broj sati teorijske nastave, praktične nastave i/ili vježbi. Uz trajanje programa navodi se i način izvođenja programa.

NAČIN IZVOĐENJA PROGRAMA

Odabir načina izvođenja programa ovisi o kadrovskim, tehnološkim, organizacijskim i drugim mogućnostima ustanove. Prema dosadašnjoj praksi, najzastupljeniji su načini izvođenja programa osposobljavanja i usavršavanja redoviti i konzultativno-instruktivni, a dopisno-konzultativna nastava češće se izvodi u programima za stjecanje srednje stručne spreme i prekvalifikacije (odnosno stjecanje kvalifikacija).

Redovita nastava

Obrazovanje odraslih u redovitoj nastavi organizira se i izvodi u cijelosti, prema nastavnom planu i programu, s cijelom obrazovnom skupinom. Polaznici su obvezni redovito polaziti nastavu. Prednosti su redovite nastave mogućnost suradnje i neposredni kontakt nastavnika i polaznika, a pri organizaciji i realizaciji nastave treba uvažavati metode i stilove poučavanja odraslih. Uz redovito vođenje evidencije realizacije nastave, potrebno je voditi i evidenciju prisutnosti polaznika u dnevniku rada s imenikom.

Konzultativno-instruktivna nastava

Mnogi polaznici nisu u mogućnosti svakodnevno dolaziti na nastavu, a sposobni su i spremni dio sadržaja učiti samostalno izvan ustanove, u odgovarajućem vremenu i tempu te se za takve polaznike može organizirati konzultativno-instruktivna nastava. U konzultativno-instruktivnoj nastavi teorijska nastava provodi se putem skupnih i individualnih konzultacija. Skupne konzultacije čine 2/3 ukupnog broja sati za nastavu pojedine cjeline/predmeta utvrđenog u programu, izvode se s cijelom obrazovnom skupinom i obvezne su za sve polaznike. Preostalu 1/3 čine individualne konzultacije, koje se provode prema potrebi polaznika uz obvezno osiguranje didaktičkih izvora znanja za samostalan rad, prema utvrđenom rasporedu. Individualne konzultacije mogu se provoditi neposredno u ustanovi, putem elektroničke pošte, telefonom i slično. Nastavnik u izvedbenom nastavnom planu i programu planira koje će nastavne sadržaje obraditi na skupnim konzultacijama, a koje će nastavne sadržaje polaznici učiti samostalno. Uz redovito vođenje evidencije o realizaciji nastave na skupnim konzultacijama, potrebno je voditi zabilješku o individualnim konzultacijama te evidenciju prisutnosti polaznika u dnevniku rada s imenikom.

Praktična nastava/vježbe izvode se u cijelosti, odnosno u punom fondu sati određenih programom. Konzultativno–instruktivna nastava češće se planira u programima usavršavanja s većim brojem sati i u propisanim srednjoškolskim programima.

Dopisno-konzultativna nastava

Dopisno-konzultativna nastava primjenjivija je za programe kojima se stječe srednja stručna sprema ili za programe prekvalifikacije. Razlozi su za ovaj način izvođenja programa višestruki: populacija je polaznika sve raznolikija, različite su dobi, predznanja, iskustva, sposobnosti, interesa, očekivanja i potreba te (ne)spremnosti za pohađanje redovite nastave. Očekuje se fleksibilnost u procesu učenja s obzirom na vrijeme, mjesto, tempo, načine i stilove učenja.

Za ovaj način izvođenja nastave potrebno je, na temelju prikupljenih podataka, osigurati pripremu polaznika za samostalno učenje. Uz to, potreban je visok stupanj praćenja uspješnosti polaznika/vrjednovanje i mentorski rad uz interakciju s polaznikom, u suprotnom se može dogoditi da polaznik odustane od obrazovanja. Uza sve navedeno, potrebno je izraditi kvalitetan nastavni materijal za učenje - nastavna pisma, koja trebaju biti oblikovana tako da pomažu u procesu (samo)učenja te da polaznici postignu što bolji rezultat. Vrijeme potrebno za pripremu nastavnih pisama često iziskuje više vremena nego za pripremu niza predavanja. No početno ulaganje u dobru organizaciju nastave i sredstava za rad, uz odgovarajuću komunikaciju između polaznika i nastavnika, pridonijet će kvalitetnijem izvođenju programa, postizanju očekivanih kompetencija te ishoda učenja i zadovoljstvu polaznika. Uz redovito vođenje evidencije o realizaciji nastave na skupnim konzultacijama, potrebno je voditi zabilješku o individualnim konzultacijama te evidenciju prisutnosti polaznika u dnevniku rada s imenikom.

ZAŠTITA NA RADU

U programima osposobljavanja i usavršavanja potrebno je planirati posebne sadržaje o zaštiti na radu u opsegu koji odgovara potrebi poslova za koje se provodi obrazovanje (članak 80. stavak 2. Zakona o zaštiti na radu)⁶.

ISHODI UČENJA

Ishodi učenja su znanja i vještine te pripadajuća samostalnost i odgovornost koje je osoba stekla učenjem i dokazuje nakon postupka učenja (HKO) odnosno sukladno zakonskoj

---

⁶ Zakon o zaštiti na radu (Narodne novine broj 59/96, 94/96, 114/03, 75/09)

regulativi. Ishodi učenja trebaju jasno iskazivati što polaznik nakon procesa obrazovanja treba znati i biti u stanju činiti te način na koji će stečeno znanje, vještine, stavove, samostalnost i odgovornost moći pokazati. Ishodi učenja mogu se definirati na razini cjelokupnog obrazovnog programa (opći ishodi učenja), na predmetnoj razini ili po pojedinim nastavnim cjelinama (specifični ishodi učenja). Na taj način polaznici obrazovnog procesa (odrasle osobe), nastavnici i poslodavci imaju jasniji uvid u ono čime bi taj proces trebao rezultirati. Jasno, pregledno i sažeto napisani ishodi učenja mogu poslužiti da:

- polaznici bolje razumiju ono što će se u obrazovnom programu učiti, odnosno ono što se od njih na kraju obrazovnog ciklusa očekuje
- polaznici dobiju jasno definiran okvir koji usmjerava njihovo učenje i koji je osnova za njihovo vrjednovanje (ispiti, provjere znanja)
- nastavnici odaberu nastavne sadržaje u skladu s ishodima učenja o nastavnici odrede aktivnosti koje polaznici trebaju učiniti
- nastavnici odaberu primjerene metode poučavanja s ciljem realizacije zadanih ishoda
- poslodavci dobiju uvid u sadržaj znanja i vještina koje polaznici programa obrazovanja odraslih stječu.

Ishode učenja poželjno je pisati na optimalan, razumljiv i mjerljiv način te da je iz njih vidljivo traženo znanje i vještine polaznika. U suprotnom, ishode je moguće višeznačno interpretirati, što u konačnici vodi nerazumijevanju u procesu učenja, poučavanja i samostalnog učenja u smislu krajnje evaluacije (vrjednovanja) stečenih znanja i vještina.

Ishodi učenja usmjereni su na polaznike obrazovnih programa i njihove aktivnosti. Zato se uvijek iskazuju aktivnim glagolima koji izražavaju neku vrstu aktivnosti. Za pisanje ishoda učenja mogu se dati sljedeće preporuke:

- ishode učenja potrebno je definirati kao opis onoga što polaznik treba znati i biti u stanju činiti u određenom području po završetku određene nastavne cjeline, teme, obrazovnog programa i sličnog
- ishod je potrebno oblikovati kao optimalno, razumljivo i mjerljivo iskazivanje znanja i vještina
- ishod učenja treba biti provjerljiv, odnosno popraćen prikladnim primjerom provjere vrjednovanja prema kojem se može utvrditi je li ostvaren
- ishodi učenja ne bi trebali sadržavati duge i složene tvrdnje niti nepoznate riječi

- ishodi učenja trebaju započinjati aktivnim i preciznim glagolom, kad god je to moguće, i nastavljati se sadržajem na koji se odnosi
- ishodi učenja trebaju sadržavati uvjete u kojima se aktivnost ostvaruje (uvjete samostalnosti te vremenska i prostorna ograničenja izvođenja navedenih aktivnosti te pripadajuću samostalnost i odgovornost). Primjerice, (Polaznik će) nabrojiti osnovna svojstva ishoda učenja ... uz povremeno korištenje Priručnika”, „...upravljaajući radom radnih skupina te preuzimajući odgovornost za izvršenje i uspješno postizanje rezultata u prihvaćenom vremenu...”
- dobro je koristiti jedan glagol za jedan ishod učenja, osim u slučajevima u kojima se namjerno želi istaknuti spektar složenosti konkretnih ishoda učenja
- potrebno je izbjegavati komparative bolje, više ili manje jer podrazumijevaju mjerenje znanja i vještina prije i poslije procesa učenja
- broj ishoda učenja po pojedinoj nastavnoj temi treba biti u proporcionalnoj korelaciji s opisanim/nabrojenim sadržajem i brojem nastavnih sati.

Opis aktivnih glagola koji slijedi, a koji se upotrebljavaju kod pisanja ishoda učenja, preuzet je iz Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira, i to iz dokumenta Uvod u kvalifikacije. Izborom preciznih i aktivnih glagola, uz pripadajuće uvjete izvršenja tih aktivnosti, prikazujemo razinu složenosti ishoda učenja. Ovdje dajemo popis čestih preporučenih glagola (sortirano po složenosti, od najniže prema višim):

- PAMĆENJE (pamćenje i dosjećanje informacija, prisjećanje) - identificirati, imenovati, iskazati / izreći (definiciju / pravilo / zakon), ispisati, ispričati, izdvojiti, izvijestiti, nabrojiti, navesti, opisati, označiti, ponoviti, prepoznati / odabrati, prisjetiti se, poredati, sastaviti popis, sjetiti se (NE: definirati, zapamtiti);
- RAZUMIJEVANJE (shvaćanje, sposobnost organiziranja i uređivanja, razumijevanje onog što je pročitano, slušano, ...) - dati primjer, diskutirati, grupirati, identificirati, izdvojiti, izračunati, izraziti (svojim riječima), izvijestiti, klasificirati, objasniti (glavnu ideju), opisati, pokazati, predvidjeti, preoblikovati, prepoznati, raspraviti, razlikovati, razmotriti, sažeti, smjestiti, svrstati, usporediti;
- PRIMJENJIVANJE (upotrebljavanje općeg koncepta za rješenje problema) - demonstrirati, ilustrirati, interpretirati, intervjuirati, isplanirati, istražiti, izabrati, izložiti, izračunati, izvesti, koristiti, odabrati, otkriti, pokazati, povezati, predvidjeti, prevesti, prikazati, prikupiti, prilagoditi, primijeniti (pravilo / zakon / ...), provesti,

protumačiti, rasporediti, riješiti, rukovati, skicirati, upotrijebiti, (NE: vježbati, navesti primjer);

- ANALIZIRANJE (raščlamba na sastavnice u svrhu prilagodbe novim informacijama) - analizirati, identificirati (motive, razloge, uzroke, posljedice), ispitati, izdvojiti, izračunati, kategorizirati, komentirati, nacrtati, napraviti dijagram (graf, mapu), povezati, preispitati, procijeniti, proračunati, provjeriti, raščlaniti, razlikovati, razlučiti, riješiti, skicirati, sortirati, suprotstaviti, usporediti, ustanoviti (sličnost / razliku), (NE: eksperimentirati, raspravljati);
- SINTETIZIRANJE (povezivanje dijelova ili ideja u cjelinu, iskazivanje originalnosti) - dizajnirati, formulirati / oblikovati, generalizirati / uopćavati, generirati, integrirati, izgraditi, klasificirati, kombinirati, konstruirati, kreirati, napisati, normirati, organizirati, osmisliti, otkriti, planirati, postaviti hipotezu, povezati, predložiti, predvidjeti, preurediti, prezentirati, pripremiti, rasporediti, razviti, sastaviti (prijedlog / rješenje), skladati, složiti, stvoriti, upravljati, urediti, voditi, zaključiti;
- VRJEDNOVANJE (ocjena vrijednosti nečega / nekoga) - argumentirati mišljenje, izabrati opciju, izmjeriti, kritički prosuđivati, obraniti stav, ocijeniti, opravdati, odabrati, podržati, poduprijeti, potvrditi, predvidjeti, preispitati, preporučiti, procijeniti, prosuditi, rangirati, samo procijeniti, samo vrjednovati, usporediti, utvrditi, valorizirati, vrjednovati, zaključiti;
- KREIRANJE (misli se na novo) - jednako kao kod SINTETIZIRANJA te dodatno: izumiti, stvoriti.

METODE RADA

Poučavanje odraslih zahtijeva drugačiji pristup i metode poučavanja u odnosu na poučavanje djece i mladih. Iskustvo i znanje odrasle osobe, njene vrijednosti, motivacija i mogućnosti, okvir su unutar kojeg se primjenjuju andragoške metode poučavanja. Odrasle osobe postižu veći stupanj pažnje kada im se novi sadržaji predstave na nekoliko načina putem više ulaznih kanala, odnosno osjetila. Tijekom poučavanja potrebno je potaknuti i uključiti sva osjetila jer čovjek prosječno informacije prima: vidom 83%, sluhom 11%, mirisom 3,5%, dodirrom 1,5% i okusom 1%. Razina zapamćivanja onoga što se prima preko više osjetila viša je nego kada se informacije primaju samo jednim osjetilom. Ako se primljene informacije sustavno i strukturirano obrađuju, razina zapamćivanja i reprodukcije novog znanja bit će još viša. Oni koji poučavaju trebali bi primijeniti metode i tehnike poučavanja koje će potaknuti što više različitih osjetila za primanje informacija. Odrasle osobe treba poticati na samoučenje, koje

i sami često odabiru prema osobnom stilu i tempu. Zatim ih treba upućivati na međusobnu suradnju, učenje jedni od drugih, kako bi razgovarali, raspravljali, donosili kritike i zaključke povezujući ih sa svojim iskustvima i potrebnim novim znanjima i vještinama. Na taj se način uočava relevantnost nastavnih sadržaja i vlastitog života i potreba. Tijekom poučavanja važno je upoznati polaznika i njegove potrebe, cijenity njegovo stečeno iskustvo te u skladu s tim primijeniti odgovarajuće nastavne metode.

Nastavne metode načini su rada u nastavi pomoću kojih polaznici stječu nova znanja i vještine, a odabire ih nastavnik. Svaka metoda ima svoje prednosti, prikladno područje primjene i nedostatke, no svaku treba dobro pripremiti i ispravno koristiti. Izbor metoda ovisi o nastavnim sadržajima, planiranim ishodima učenja te dostupnim nastavnim sredstvima i suvremenim informacijsko-komunikacijskim tehnologijama (ICT). Jednako je važno iskustvo i pripremljenost nastavnika. Bez obzira na odabranu metodu, uvijek je potrebno uvažavati to da polaznici imaju različito znanje i iskustvo, što su resursi za daljnje učenje (često ista ili veća od nastavnika u pojedinom području). To je potrebno cijenity, poticati i koristiti jer se tako potiče motivacija, samopouzdanje i pozitivna radna atmosfera. Polaznicima je nužno davati pravodobne informacije o njegovu napredovanju jer je upravo povratna informacija i neposredna suradnja s polaznikom ključ za ustrajnost polaznika i nastavak obrazovanja. Uobičajene su metode u obrazovanju odraslih sljedeće:

- praktične metode (metoda praktičnog rada)
- vizualne metode (metoda demonstracije, metoda crtanja i ilustrativnih radova)
- verbalne metode (metoda usmenog izlaganja, metoda razgovora, metoda čitanja i rada na tekstu te metoda pisanja).

Svaka metoda ima svoje prednosti i nedostatke, a treba je primijeniti na odgovarajući način i u skladu sa sadržajima.

MATERIJALNI UVJETI ZA IZVOĐENJE PROGRAMA

Pod materijalnim uvjetima za izvođenje programa podrazumijevaju se prostor, učionička oprema te nastavna sredstva i pomagala. U programu je potrebno navesti prostorne uvjete za izvođenje teorijske nastave – klasične i specijalizirane učionice - te uvjete za izvođenje praktične nastave - vježbališta, radionice i slično. Potrebno je navesti nastavna sredstva i pomagala za izvođenje nastave, u skladu s metodama i stilovima poučavanja i učenja odraslih

- informatička oprema (ICT), ploča, modeli, slike, plakati, specijalizirana oprema za vježbe te praktičnu nastavu.

KADROVSKI UVJETI ZA IZVOĐENJE PROGRAMA

Potrebno je navesti odgovarajuću stručnu spremu ili odgovarajući akademski i stručni naziv te potrebno pedagoško-psihološko obrazovanje nastavnika koji će izvoditi cjelinu/predmet.

LITERATURA I DRUGI IZVORI ZNANJA ZA POLAZNIKE

Literatura ili materijal za učenje su udžbenici, skripte, nastavna pisma, ponekad prezentacije i bilješke i slično. Preporučena literatura treba biti aktualna, adekvatna nastavnim sadržajima te primjerena i dostupna polaznicima. Prilikom navođenja literature za korištenje potrebno je navesti točne bibliografske podatke. Osim preporučene literature, korisno je polaznike uputiti na korištenje drugih izvora znanja.

ZAVRŠNA PROVJERA STEČENIH ZNANJA I VJEŠTINA

Na kraju programa osposobljavanja i usavršavanja provodi se završna provjera teorijskog dijela (usmena i/ili pisana) i praktična provjera. Prema specifičnostima programa, nastavnih sadržaja te planiranih kompetencija i ishoda učenja određuje se način teorijske provjere, tipovi zadataka i ispitni sadržaji. Potrebno je utvrditi način praktične provjere prema programu i poslovima za koje se polaznik osposobljavao ili usavršavao. Tako se može izraditi određeni uradak, obaviti dio poslova, provesti postupak, prezentirati, demonstrirati i sl.

RELEVANTNOST ZA IZRADU PRIJEDLOGA PROGRAMA

Relevantnost izbora dva prijedloga programa stručnog usavršavanja utemeljena je na analizi trenutačnih prilika i trendova na tržištu rada, Ankete poslodavaca koje izrađuje Hrvatski zavod za zapošljavanje, prateći pokazatelje u gospodarskim sektorima, a osobito u sektoru turizma i ugostiteljstva i građevinskom sektoru kao i u razgovorima sa brojnim poslodavcima i drugim dionicima te temeljem rada sa stručnjacima Centra za nestalu i zlostavljanu djecu, Osijek.

Navedeni prijedlozi programa zasigurno će biti od interesa za ciljnu skupinu, primjenjivi u njihovoj lokalnoj zajednici, a ujedno se mogu predložiti Agenciji za stukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih od strane jedne od ustanova za obrazovanje odraslih kako bi bili verificirani programi.

Temeljem analize sektora turizma i ugostiteljstva te analize sektora građevinarstva u nastavku se ističu podaci koji govore u prilog odabiru navedenih prijedloga programa stručnog usavršavanja.

Analiza sektora turizma i ugostiteljstva

Sektor Turizam i ugostiteljstvo jedan je od najvažnijih sektora hrvatskog gospodarstva. Potencijali ovog sektora vidljivi su u kroz niz pokazatelja. Hrvatska je u 2019. godini zabilježila porast dolazaka i noćenja domaćih i stranih turista. Prošle je godine ostvareno 19,6 milijuna dolazaka i 91,2 milijuna noćenja turista, što na međugodišnjoj razini predstavlja porast dolazaka turista od 4,8 posto i porast noćenja od 1,7 posto.

Sektorska analiza Ekonomskog instituta, Zagreb,⁷ navodi da kao posljedica pandemije bolesti COVID-19 i mjera ograničenja putovanja koje su poduzete s ciljem njenog suzbijanja, u većini država, pa i u Hrvatskoj, zabilježen je značajan pad turističke aktivnosti. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, u Hrvatskoj je u prvih devet mjeseci ove godine zabilježeno 6,7 milijuna dolazaka turista koji su ostvarili 39,7 milijuna noćenja. U odnosu na isto razdoblje 2019. godine, broj dolazaka turista smanjen je za 62,4, a broj noćenja za 54,1%. Očekivano, snažniji pad broja dolazaka i broja noćenja zabilježen je kod stranih turista. Dok su domaći turisti ostvarili međugodišnji pad broja dolazaka od 28,7% i noćenja od 19,4%, dolasci stranih turista su na godišnjoj razini smanjeni za 66,1%, a noćenja za 56,8%. Od ukupno ostvarenih dolazaka turista od siječnja do rujna ove godine strani turisti ostvarili su 81,1%, a od ukupno ostvarenih noćenja 87,5%.

Za procjenu doprinosa turističkog sektora broju poduzeća i ukupnoj zaposlenosti hrvatskog gospodarstva korištena je metodologija Eurostata. Prema toj je metodologiji sektor turizma sastavljen od pet djelatnosti: djelatnosti prijevoza, djelatnosti pružanja smještaja, djelatnosti pripreme i posluživanja hrane i pića, djelatnosti iznajmljivanja i zakupa motornih vozila te djelatnosti putničkih agencija. Obuhvat djelatnosti temelji se na Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD 2007.), i to na razini odjeljaka, skupina i razreda (4 znamenke). Djelatnost pripreme i usluživanja hrane i pića obuhvaća razred 5610 - Djelatnosti restorana i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane i razred 5630 - Djelatnosti pripreme i usluživanja pića. Posljednji podaci o broju zaposlenih i broju poduzeća na ovoj razini NKD-a dostupni su za 2018. godinu iz baze podataka Državnog zavoda za statistiku Strukturne poslovne statistike. U turizmu u Hrvatskoj je 2018. godine bilo aktivno 26.522 poduzeća koja su

---

⁷ Sektorska analiza Turizam i ugostiteljstvo, Ekonomski institut, Zagreb; Poveznica: https://www.eizg.hr/userdocsimages/publikacije/serijske-publikacije/sektorske-analize/SA_turizam_2020.pdf (Preuzeto: 12.08.2021.)

zapošljavala 133.915 radnika, što u prosjeku iznosi 5 zaposlenih po poduzeću. Poduzeća u turističkom sektoru činila su čak 20,3% ukupnog broja poduzeća u Hrvatskoj, dok je doprinos turističkog sektora ukupnoj zaposlenosti hrvatskog gospodarstva u 2018. godini iznosio 8,8%. Poduzeća u turističkom sektoru u prosjeku imaju manji broj zaposlenih (5 zaposlenih) od hrvatskog gospodarstva (7,2 zaposlena). Promotri li se vrijednost ovog pokazatelja po pojedinim turističkim djelatnostima, vidljivo je da se kao izrazito radno intenzivna djelatnost ističe djelatnost posluživanja hrane i pića s 12,4 zaposlena po poduzeću.

Analiza strukture broja poslovnih subjekata po turističkim djelatnostima pokazuje kako nešto više od dvije trećine poduzeća, njih 17.388, čine poduzeća koja obavljaju djelatnost posluživanja hrane i pića, zatim slijede poduzeća registrirana u djelatnostima pružanja smještaja (3.101 ili 11,7%) i poduzeća koja obavljaju djelatnost prijevoza (2.739 ili 10,3 %). Struktura zaposlenosti po djelatnostima prikazuje u kojoj mjeri pojedine djelatnosti pridonose ukupnoj zaposlenosti sektora turizma. Turističke djelatnosti s većim udjelom u ukupnom broju poduzeća ujedno su i djelatnosti s većim doprinosom zaposlenosti: djelatnost pripreme i usluživanja hrane i pića (51,4%), djelatnost pružanja smještaja (28,8 %), prijevoz (12,1%), putničke agencije (5,2%) i djelatnost iznajmljivanja vozila (2,5%).

Dinamički gledano, turistički sektor tijekom razdoblja od 2013. do 2018. godine ostvaruje rast i po broju poduzeća i po broju zaposlenih. Tako je 2018. godine u turizmu bilo aktivno 4.994 poduzeća te zaposleno 21.996 radnika više nego 2013. (kumulativni porast od 23,2 odnosno 19,7%).

Najnoviji podaci o prosječnim mjesečnim bruto plaćama po zaposlenom u pravnim osobama pokazuju kako se negativna kretanja turističkog prometa tijekom prva dva tromjesečja ove godine još uvijek nisu značajnije odrazila na razinu plaća isplaćenih u ključnim turističkim djelatnostima, djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane i pića. Prosječna mjesečna bruto plaća po zaposlenom u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane i pića u razdoblju od siječnja do kolovoza ove godine iznosila je 6.926 kuna, što je u odnosu na isto razdoblje prethodne godine nominalno manje za 2,7%. U kolovozu 2020. godine prosječna mjesečna bruto plaća isplaćena u djelatnosti pružanja smještaja bila je nominalno manja za 1,8%, dok je u djelatnosti pripreme i posluživanja hrane i pića zabilježila nominalni rast od 2,3%. S obzirom na trenutno širenje pandemije i pogoršanje epidemiološke situacije, neizvjesno je da se oporavak do kojeg je došlo tijekom ljetnih mjeseci nastavi i u posljednjem tromjesečju promatrane godine.

Općenito, pozitivna kretanja turizma u Hrvatskoj potvrđuju i financijski pokazatelji. Ukupni prihodi u turizmu od stranih gostiju u 2019. godini iznosili su 10,5 milijardi eura, što je za 1,04 milijarde eura (10,9%) više u odnosu na prethodnu godinu. U strukturi deviznih prihoda od turizma prevladavaju prihodi ostvareni od privatnih putovanja (97,7%), dok prihodi na temelju poslovnih putovanja stranih gostiju čine svega 2,3% ukupnih deviznih prihoda u turizmu.

Prvi izračun ekonomske važnosti turizma utemeljen na metodologiji satelitskog računa turizma izradio je i objavio Institut za turizam 2014. za 2011. godinu. Prema tom izračunu sektor turizma činio je 10,4 posto BDP-a Hrvatske 2011. godine (Institut za turizam, 2014). Nakon toga, Državni zavod za statistiku je u siječnju prošle godine prvi put objavio rezultate izračuna ekonomske važnosti turizma, čime je satelitski račun turizma postao dio službene statistike Republike Hrvatske. Prema izračunu Državnog zavoda za statistiku, udio sektora turizma u BDP-u Hrvatske za 2016. godinu iznosio je 11,4%. Najvažniji pokazatelji izvedeni iz satelitskog računa turizma su: vrijednost unutarnje turističke potrošnje, dolazni turistički izdaci, domaći turistički izdaci, bruto dodana vrijednost turističkih djelatnosti i izravna bruto dodana vrijednost turizma. Zanimljivo je promotriti strukturu izravne bruto dodane vrijednosti turizma u hrvatskom gospodarstvu. Veći dio izravne bruto dodane vrijednosti turizma, čak 88,3 posto, ostvaruje se u turističkim djelatnostima, dok doprinos ostalih djelatnosti iznosi 11,7%. Unutar turističkih djelatnosti gotovo se dvije trećine izravnog BDV-a ostvaruje u tri djelatnosti, i to u djelatnosti hotela i ostalih smještajnih objekata (29%), trgovini na malo i djelatnosti koje proizvode trgovačku robu kao djelatnosti svojstvene turizmu u Hrvatskoj (17,2%) i djelatnosti pripreme i usluživanja hrane i pića (14,4%). Značajan doprinos izravnom BDV-u turizma dolazi i od kulturnih, sportskih i rekreacijskih djelatnosti (7,6%) te usluga privatnog smještaja (5%).

Svi navedeni podaci i trendovi ukazuju na perspektivu daljnjeg obrazovanja i osposobljavanja kadrova u sektoru turizma i ugostiteljstva u Republici Hrvatskoj.

Analiza sektora građevinarstva

Sektorska analiza građevinarstva⁸ u Republici Hrvatskoj ističe da građevinarstvo u našoj zemlji u zadnjih nekoliko godina obilježava trend postepenog oporavka aktivnosti koji je nastupio nakon razdoblja snažne recesije. Na pozitivne trendove ukazuju i glavni sektorski pokazatelji u 2019. i u prvoj polovici 2020. godine. Uz to, valja istaknuti kako usprkos značajnom smanjenju aktivnosti u građevinarstvu u recesijskim godinama (2009. – 2014.), ovaj sektor još uvijek zauzima značajno mjesto u hrvatskom gospodarstvu. Prema zadnjim dostupnim podacima Državnog zavoda za statistiku, građevinarstvo je u strukturi ukupnog gospodarstva u prvoj polovici 2020. godine sudjelovalo s udjelom od oko 5,2%. Osim učinka na agregatnu proizvodnju, nezaobilazan je doprinos građevinarstva i ukupnoj zaposlenosti. Broj je zaposlenih u ovoj djelatnosti u lipnju 2020. godine iznosio 117.392, što čini 7,8 % ukupnog broja zaposlenih u Republici Hrvatskoj. Istovremeno je od ukupnog broja zaposlenih u građevinskom sektoru njih 81,3% bilo zaposleno u pravnim osobama, a 18,7% u obrtima.

Prema podacima Fine, ukupan prihod u graditeljstvu u 2018. godini iznosio je 53.090.137.842 kuna, što je 22,14 posto više nego u 2017. godini kada je iznosio 43.466.579.316 kuna, a 24,56% više nego u 2016. godini (42.622.903.671 kuna). Prema istom je izvoru u odnosu na 2007. godinu ukupan prihod u graditeljstvu 8,39% niži (57.951.000.000 kuna), a u odnosu na 2008. (69.230.000.000 kuna) niži je 23,31%.⁹

Već nekoliko godina traje trend povećanja broja malih građevinskih tvrtki, dok se broj velikih i srednjih smanjio. U vezi s aktivnosti poslovnih subjekata, stanje 30. lipnja 2019. godine upućuje na to da se broj aktivnih tvrtki (15.730) u odnosu na isti datum 2018. godine povećao 11,5% (s 14.104). Prema podacima DZS-a, broj zaposlenih u graditeljstvu u lipnju 2018. povećao se oko 4,4 posto u odnosu na lipanj 2018. godine, s 76.632 na 79.992 zaposlenih. Uspoređujući s lipnjem 2016. godine (68.736), ukupan se broj u graditeljstvu povećao 16,4%.

⁸ Sektorska analiza Građevinarstvo; Ekonomski institut, Zagreb; Poveznica: https://www.eizg.hr/userdocsimages/publikacije/serijske-publikacije/sektorske-analize/SA_gradevinarstvo_listopad_2020.pdf (Preuzeto: 18.07.2021.)

⁹ Pregled osnovnih statističkih podataka u graditeljstvu Republike Hrvatske, HGK, 2019. godina; Poveznica: <https://www.hgk.hr/documents/pregled-pokazatelja-u-graditeljstvu-i-vi-20195e32b229c4840.pdf> (Preuzeto: 17.08.2021.)

Usporedba ukupnog broja pravnih osoba u gospodarstvu RH na dan 30. lipnja 2018. u odnosu na isti datum 2017. godine povećao se 4,24%, dok je u graditeljstvu došlo do povećanja broja registriranih pravnih osoba za šest posto (s 22.705 na 24.816), ali i onih aktivnih za 11,53% (s 14.104 na 15.730). U pogledu strukture po djelatnostima subjekata obrta i slobodnih zanimanja u graditeljstvu, broj aktivnih subjekata (8.286) na kraju lipnja 2019. godine bio je 6,65% veći u odnosu na kraj lipnja 2018. godine (7.769). Usporedba broja pravnih osoba u Registru Državnog zavoda za statistiku u odnosu na broj aktivnih pravnih osoba u administrativnim registrima pokazuje da udio aktivnih pravnih osoba u gospodarstvu RH iznosi 58,2%, a da ih je nešto više u graditeljstvu – 63,4%.

U lipnju 2019. broj zaposlenih u pravnim osobama Republike Hrvatske iznosio je 1.223.833, a od toga u graditeljstvu 79.992 (u lipnju 2018. 76.632). U odnosu na lipanj 2018. godine, broj ukupno zaposlenih u pravnim osobama smanjio se 0,4 posto, dok se ukupni broj zaposlenih u graditeljstvu povećao 0,8%. U odnosu na svibanj 2019., broj ukupno zaposlenih u pravnim osobama porastao je 1,0%, dok je u graditeljstvu broj zaposlenih ostao isti. Ako usporedimo razdoblje od siječnja do lipnja 2018. i 2019. godine, onda pad ukupnog broja zaposlenih u RH iznosi 0,4%, dok u graditeljstvu bilježimo povećanje broja zaposlenih od 0,9%.

Prosječna je mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenome u pravnim osobama RH za lipanj 2019. iznosila 6.470 kuna, što je nominalno niže 0,1%, a realno više 0,2% u odnosu na svibanj 2019. Prosječna je mjesečna bruto plaća po zaposlenome u pravnim osobama RH za lipanj 2019. iznosila 8.798 kuna, što je nominalno ostalo na razini svibnja 2019., a realno je 0,3% više u odnosu na svibanj 2019. Za razdoblje od siječnja do lipnja 2019. prosječna je mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenome u pravnim osobama RH iznosila 6.436 kuna, što je u odnosu na isto razdoblje prethodne godine nominalno 3,2 više, a realno 2,5 posto više. Za razdoblje od siječnja do lipnja 2019. prosječna je mjesečna bruto plaća po zaposlenome u pravnim osobama RH iznosila 8.737 kuna, što je u odnosu na isto razdoblje prethodne godine nominalno 3,5 više, a realno 2,8 posto više. Prosječna je isplaćena neto plaća u graditeljstvu u prvom polugodištu 2019. godine iznosila 5.258 kuna. U usporedbi s istim razdobljem 2018., ona se nominalno povećala 0,2%.

Svi navedeni podaci ukazuju na pozitivne trendove i potrebe daljnjeg obrazovanja i osposobljavanja kadrova u sektoru građevinarstva u Republici Hrvatskoj.

1. PRIJEDLOG PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA – Program osposobljavanja za jednostavne poslove u zanimanju priprematelj/ica pizza i bureka

1. OPĆI PODACI O PROGRAMU

NAZIV PROGRAMA: PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA ZA JEDNOSTAVNE POSLOVE U ZANIMANJU PRIPREMATELJ/ICA PIZZA I BUREKA

OBRAZOVNI SEKTOR: turizam i ugostiteljstvo

RAZINA SLOŽENOSTI POSLOVA: 2

TRAJANJE PROGRAMA: 130 sati

OPRAVDANOST DONOŠENJA PROGRAMA: Obvezni dio svakog programa je obrazloženje opravdanosti donošenja programa, koji piše svaka ustanova za obrazovanje odraslih, prema specifičnostima programa.

UVJETI UPISA:

Program osposobljavanja za priprematelja bureka i pizza mogu upisati osobe koje imaju:

- završenu osnovnu školu
- 15 godina života
- sanitarnu knjižicu
- liječničko uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti za obavljanje poslova priprematelja bureka i pizza.

RADNO OKRUŽENJE I UVJETI RADA:

Radno okruženje podrazumijeva mjesto, način i uvjete rada koje je potrebno u ovom dijelu programa kratko opisati, ovisno o specifičnosti programa. U slučajevima kad je riječ o poslovima koji zahtijevaju posebne uvjete rada, potrebno ih je istaknuti u skladu s odredbama posebnih propisa koji ih reguliraju.

2. KOMPETENCIJE KOJE POLAZNIK STJEČE ZAVRŠETKOM PROGRAMA

1. Razlikovati, odabrati i pripremiti živežne namirnice za pripremu tijesta za pizzu i burek
2. Procijeniti svježinu i kakvoću namirnica

3. Primijeniti odgovarajuće postupke pri izradi i oblikovanju tijesta
4. Rukovati priborom i uređajima na ispravan i siguran način
5. Pripremiti razne vrste pizza i bureka prema normativima struke uz korištenje recepata
6. Primjenjivati sanitarne i higijenske propise
7. Provoditi osobnu radnu higijenu i mjere zaštite na radu

3. TRAJANJE PROGRAMA I NAČIN IZVOĐENJA

Program osposobljavanja u trajanju od 130 sati realizirat će se redovitom ili konzultativno-instruktivnom nastavom. Teorijski dio nastave u trajanju od 31 sata realizirat će se u učionicama ustanove, a vježbe u trajanju od 14 sati te praktični dio programa u trajanju od 85 sati realizirat će se pod nadzorom mentora kod poslodavca s kojim ustanova ima sklopljen ugovor o poslovnoj suradnji ili u specijaliziranoj učionici ustanove, opremljenoj odgovarajućim nastavnim sredstvima.

Konzultativno – instruktivna nastava: broj skupnih konzultacija iznosi 2/3 sati od ukupnog broja sati teorijske nastave planirane u programu za nastavu pojedine cjeline. Skupne konzultacije u trajanju od 22 sata se izvode s cijelom obrazovnom skupinom i obavezne su za sve polaznike. Individualne konzultacije u trajanju od 9 sati provode se putem e-pošte, telefonski, neposredno, prema potrebi polaznika.

Vježbe i praktična nastava provode se u punom fondu sati. Rad polaznika na praktičnoj nastavi nadzirat će mentor. Polaznici vode dnevnik praktične nastave.

PRIJEDLOG PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA

4. NASTAVNI PLAN I PROGRAM

4.1. NASTAVNI PLAN

Redovita nastava

Rb.	Nastavna cjelina	Broj sati			Ukupno
		T	VJ	PN	
1.	Poznavanje ugostiteljske robe	6	/	/	6
2.	Osnove higijene	6	/	/	6
3.	Priprema pize	7	7	/	14
4.	Priprema bureka	7	7	/	14
5.	Zaštita na radu	5	/	/	5
6.	Praktična nastava	/	/	85	85
UKUPNO		31	14	85	130

T – teorijska nastava   VJ - vježbe

PN – praktična nastava

Konzultativno-instruktivna nastava

Rb.	Nastavna cjelina	Broj sati				Ukupno
		T		VJ	PN	
		SK	IK			
1.	Poznavanje ugostiteljske robe	4	2	/	/	6
2.	Osnove higijene	4	2	/	/	6
3.	Priprema pize	5	2	7	/	14
4.	Priprema bureka	5	2	7	/	14
5.	Zaštita na radu	4	1	/	/	5
6.	Praktična nastava	/	/	/	85	85
UKUPNO		22	9	14	85	130

T – teorijska nastava   VJ - vježbe

SK – skupne konzultacije   IK – individualne konzultacije

PN – praktična nastava

4.2. NASTAVNI PROGRAM

4.2.1. CJELINA: Poznavanje ugostiteljske robe – 6 sati (6T)

TEMA	SADRŽAJ	ISHODI UČENJA	BROJ SATI
Ugostiteljska roba	Ugostiteljska roba (pojam, razvrstavanje robe i način rukovanja robom) Sastav hrane – hranjivi sastojci, energetska vrijednost hrane Rukovanje ugostiteljskom robom (načini čuvanja i skladištenje)	- objasniti pojam ugostiteljske robe, razvrstavanje robe i način rukovanja robom - navesti sastav hrane, hranjive sastojke, energetska vrijednost hrane - objasniti načine rukovanja ugostiteljskom robom	T 2
Živežne namirnice biljnog i životinjskog podrijetla	Namirnice biljnog podrijetla – svojstva i uporaba Namirnice životinjskog podrijetla - uporaba Mliječne prerađevine: <i>mozzarella, sir, maslac i vrhnje</i> – svojstva Načini konzerviranja hrane Načini čuvanja i skladištenja namirnica Kvarenje namirnica i uzroci kvarenja	- navesti namirnice biljnog podrijetla, njihova svojstva i uporabu u kuharstvu - navesti namirnice životinjskog podrijetla, njihova svojstva i uporabu u kuharstvu - navesti mliječne prerađevine, njihova svojstva i uporabu u kuharstvu - navesti načine konzerviranja hrane - opisati načine čuvanja i skladištenja namirnica - objasniti uzroke kvarenja namirnica	T 2
Ulja i masti	Podjela i primjena masti i ulja u pripremanju bureka i pizza	- navesti podjelu masti i ulja	T 1

PRIJEDLOG PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA

		- objasniti primjenu masti i ulja u pripremanju bureka i pizza	
Začini i mirodije	Vrste začina i mirodija i njihova primjena: <i>sol, papar, kumin, anis, mažuran, ružmarin, lovorov list, majčina dušica, grug, cimet, piment, vanilija, klinčić, đumbir</i>	- navesti vrste začina i mirodija i njihovu primjenu u pripremanju jela	T 1
Metode rada: Verbalne i vizualne metode			
Materijalni uvjeti: Klasična učionica i didaktička sredstva potrebna za izvođenje cjeline (slike, modeli, računalo s aplikacijama, uzorci materijala, i dr.)			
Kadrovski uvjeti:			
<ul style="list-style-type: none"> - dipl./mag. ing. prehrambene tehnologije - diplomski sveučilišni studij prehrambene tehnologije - specijalistički diplomski stručni studij prehrambene tehnologije - poslijediplomski specijalistički studij prehrambene tehnologije 			
Literatura i drugi izvori znanja za nastavnike:			
Potrebno je navesti preporučenu literaturu, koja treba biti aktualna i adekvatna nastavnim sadržajima te primjerena i dostupna polaznicima.			
Literatura i drugi izvori znanja za polaznike:			
Potrebno je navesti preporučenu literaturu, koja treba biti aktualna i adekvatna nastavnim sadržajima te primjerena i dostupna polaznicima.			

4.2.2. CJELINA: Osnove higijene – 6 sati (6T)

TEMA	SADRŽAJ	ISHODI UČENJA	BROJ SATI
Osobna higijena	Važnost održavanja osobne higijene Održavanje čistoće odjeće i obuće	- objasniti važnost i način održavanja osobne higijene i higijene odjeće i obuće	T 2

PRIJEDLOG PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA

Higijena rada	<p>Higijena radnog mjesta i prostora Higijena uređaja, posuđa i pribora Uvjeti rada u ugostiteljstvu</p> <p>Higijenska ispravnost namirnica Pojam i primjena HACCP sustava Ekološko zbrinjavanje otpadnih tvari</p>	<p>- opisati načine održavanja higijene radnog mjesta, prostora, uređaja i pribora - navesti uvjete rada u ugostiteljstvu</p> <p>- objasniti važnost održavanja higijenske ispravnosti namirnica - objasniti pojam i primjenu HACCP sustava - objasniti načine ekološkog zbrinjavanja otpadnih tvari</p>	T 2
Osnovno o zaraznim bolestima i zaštiti	<p>Uzročnici zaraznih bolesti Načini prenošenja zaraznih bolesti Osnovni načini sprečavanja prenošenja zaraznih bolesti Dezinfekcija, dezinfekcija i deratizacija</p>	<p>- navesti uzročnike zaraznih bolesti, načine prenošenja i sprečavanja prenošenja zaraznih bolesti - objasniti pojmove i postupke provođenja dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije</p>	T 2
Metode rada: verbalne metode, vizualne metode			
Materijalni uvjeti: Učionica opremljena potrebnom opremom, školska ploča, računalo, projektor			
Kadrovski uvjeti:			
<ul style="list-style-type: none"> - dipl./mag. ing. prehrambene tehnologije - dipl./mag. ing./prof. biologije - diplomski sveučilišni studij prehrambene tehnologije ili biologije - specijalistički diplomski stručni studij prehrambene tehnologije ili biologije - poslijediplomski specijalistički studij prehrambene tehnologije ili biologije 			
Literatura i drugi izvori znanja za polaznike:			
Potrebno je navesti preporučenu literaturu, koja treba biti aktualna i adekvatna nastavnim sadržajima te primjerena i dostupna polaznicima.			
Literatura i drugi izvori znanja za nastavnike:			

Potrebno je navesti preporučenu literaturu, koja treba biti aktualna i adekvatna nastavnim sadržajima te primjerena i dostupna polaznicima.

4.2.3. CJELINA: Priprema pizze – 14 sati (7T/7V)

TEMA	SADRŽAJ	ISHODI UČENJA	BROJ SATI
Namirnice za pizzu	<p>Brašno za izradu tijesta za pizzu (vrste brašna za pripremu tijesta)</p> <p>Ostale namirnice za pripremu pizze</p> <p>Popis namirnica i receptura</p> <p>Začini za pizzu</p>	<p>- razlikovati vrste brašna u pripremi pizze</p> <p>- razlikovati namirnice i začine za pripremu pizze</p> <p>- sastaviti popis namirnica i začina za pripremu pizze prema recepturi</p>	<p>T 1</p> <p>VJ 1</p>
Priprema tijesta za pizzu	<p>Postupak izrade različitih vrsta tijesta za pizzu</p> <p>Postupak i recept izrade klasičnog talijanskog tijesta za pizzu</p> <p>Recepti za pripremu tijesta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odabir brašna - vaganje namirnica - priprema tijesta - dozrijevanje tijesta - razvlačenje i oblikovanje tijesta 	<p>- opisati postupak izrade različitih vrsta tijesta za pizzu</p> <p>- izabrati potrebne namirnice za izradu klasičnog talijanskog tijesta za pizzu</p> <p>- demonstrirati vaganje potrebne količine namirnica prema recepturi</p> <p>- objasniti faze dozrijevanja tijesta</p> <p>- objasniti načine razvlačenja i oblikovanja tijesta</p>	<p>T 2</p> <p>VJ 3</p>

PRIJEDLOG PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA

Dodatci za pizzu	Dodaci za razne vrste pizza Začini u pojedinim vrstama pizza Slaganje dodataka i začina	- odabrati dodatke i začine u pripremi nadjeva za pizzu - demonstrirati postupak pripreme dodatka i začina - opisati način slaganja dodataka i začina	T 2 VJ 1
Pečenje pizze u raznim pećima	Vrste i značajke peći Priprema peći za pizze Način i postupak pečenja pizze Temperature i vrijeme pečenja Nadzor tijekom pečenja Pečenje pizza	- usporediti značajke peći za pečenje pizze - opisati načine i postupak pečenja pizze - demonstrirati pripremne radnje za pečenje pizze - opisati pripremu za pečenje pizze u peći	T 1 VJ 1
Posluživanje pizze	Posluživanje pizze prema pravilima struke	- objasniti način posluživanja pizze - demonstrirati način posluživanja pizze prema pravilima struke	T 1 VJ 1
Metode rada: verbalne, vizualne metode, metoda demonstracije			
Materijalni uvjeti: Učionica opremljena potrebnom opremom, školska ploča, računalo, projektor; specijalizirana učionica za vježbe			
Kadrovski uvjeti: - dipl. ekonomist/mag. ekonomije – smjer turizam ili hotelijerstvo - diplomski sveučilišni studij smjera turizam ili hotelijerstvo - integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij smjera turizam ili hotelijerstvo - specijalistički diplomski stručni studij smjera turizam ili hotelijerstvo - poslijediplomski specijalistički studij smjera turizam ili hotelijerstvo			

vježbe: majstor kuhar; kuhar specijalist; s radnim iskustvom od minimalno pet godina

Literatura i drugi izvori znanja za polaznike:

Potrebno je navesti preporučenu literaturu, koja treba biti aktualna i adekvatna nastavnim sadržajima te primjerena i dostupna polaznicima.

Literatura i drugi izvori znanja za nastavnike:

Potrebno je navesti preporučenu literaturu, koja treba biti aktualna i adekvatna nastavnim sadržajima te primjerena i dostupna polaznicima.

4.2.4. CJELINA: Priprema bureka – 14 sati (7T/7V)

TEMA	SADRŽAJ	ISHODI UČENJA	BROJ SATI
Namirnice za burek	Brašno za izradu tijesta za burek (vrste brašna za pripremu tijesta) Ostale namirnice za pripremu bureka Popis namirnica i receptura Začini za burek	- razlikovati vrste brašna u pripremi bureka - razlikovati namirnice i začine za pripremu bureka - sastaviti popis namirnica i začina za pripremu bureka prema recepturi	T 1 VJ 1

PRIJEDLOG PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA

<p>Priprema tijesta za burek</p>	<p>Postupak izrade tijesta</p> <p>Recepti za pripremu drugih vrsta tijesta i tijesta za burek</p> <ul style="list-style-type: none"> - odabir brašna - priprema tijesta - dozrijevanje tijesta - razvlačenje i oblikovanje tijesta 	<ul style="list-style-type: none"> - navesti načine izrade različitih vrsta tijesta za burek - izabrati potrebne namirnice prema recepturi - demonstrirati vaganje potrebne količine namirnica prema recepturi - objasniti faze dozrijevanja tijesta - objasniti načine pripreme, razvlačenja i oblikovanja tijesta 	<p>T 2 VJ 3</p>
<p>Pripreme dodataka za burek</p>	<p>Dodaci za razne vrste bureka</p> <p>Nadjevi i začini u pripremi različitih vrsta bureka</p> <p>Slaganje dodataka i začina</p>	<ul style="list-style-type: none"> - odabrati dodatke i začine u pripremi nadjeva za burek - demonstrirati postupak pripreme dodatka i začina - opisati način slaganja dodataka i začina 	<p>T 2 VJ 1</p>
<p>Pečenje bureka u raznim pećima</p>	<p>Vrste i značajke peći</p> <p>Priprema peći za burek</p> <p>Način i postupak pečenja bureka</p> <p>Temperature i vrijeme pečenja</p> <p>Nadzor tijekom pečenja</p>	<ul style="list-style-type: none"> - usporediti značajke peći za pečenje bureka - opisati načine i postupak pečenja bureka - demonstrirati pripremne radnje za pečenje bureka 	<p>T 1 VJ 1</p>

PRIJEDLOG PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA

	Pečenje bureka	- opisati pripremu bureka za pečenje u peći	
Posluživanje bureka	Posluživanje bureka prema pravilima struke	- opisati način posluživanja bureka - demonstrirati način posluživanja bureka prema pravilima struke	T 1 VJ 1
Metode rada: verbalne, vizualne metode, metoda demonstracije			
Materijalni uvjeti: Učionica opremljena potrebnom opremom, školska ploča, računalo, projektor; specijalizirana učionica za vježbe			
Kadrovski uvjeti: - dipl. ekonomist/mag. ekonomije – smjer turizam ili hotelijerstvo - diplomski sveučilišni studij smjera turizam ili hotelijerstvo - integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij smjera turizam ili hotelijerstvo - specijalistički diplomski stručni studij smjera turizam ili hotelijerstvo - poslijediplomski specijalistički studij smjera turizam ili hotelijerstvo vježbe: majstor kuhar; kuhar specijalist; s radnim iskustvom od minimalno pet godina			
Literatura i drugi izvori znanja za polaznike: Potrebno je navesti preporučenu literaturu, koja treba biti aktualna i adekvatna nastavnim sadržajima te primjerena i dostupna polaznicima.			
Literatura i drugi izvori znanja za nastavnike: Potrebno je navesti preporučenu literaturu, koja treba biti aktualna i adekvatna nastavnim sadržajima te primjerena i dostupna polaznicima.			

4.2.5. CJELINA: Zaštita na radu – 5 sati

TEMA	SADRŽAJ	ISHODI UČENJA	BROJ SATI
Uvod u zaštitu na radu	Uloga i značaj zaštite na radu Zakonski propisi (regulativa zaštite na radu) Prava, obveze i odgovornosti subjekata u provedbi zaštite na radu	- izreći definiciju zaštite na radu - objasniti zadatke i ulogu zaštite na radu - navesti osnovne zakonske propise iz zaštite na radu - protumačiti prava i dužnosti radnika u provedbi odredbi o zaštiti na radu	T 1
Izvori opasnosti na radnom mjestu priprematelja bureka i pizza	Specifični uvjeti rada priprematelja bureka i pizza Izvori opasnosti Zaštita od nesreće na radu	- navesti specifične uvjete rada priprematelja bureka i pizza - prepoznati izvore opasnosti na radnom mjestu priprematelja bureka i pizza - navesti načine zaštite od nesreće na radu	T 1
Osobna zaštitna sredstva i oprema	Primjena osnovnih zaštitnih sredstava i opreme – zaštitna sredstva za zaštitu tijela – zaštitna sredstva zaštite sluha, organa za disanje i vida	- nabrojiti vrste osobnih zaštitnih sredstva i opreme – opisati način korištenja osobnih zaštitnih sredstava	T 1
Prva pomoć	Pružanje prve pomoći unesrećenim osobama kod tjelesnih ozljeda	- razlikovati postupke pružanja prve pomoći kod tjelesnih ozljeda	T 2

PRIJEDLOG PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA

	<ul style="list-style-type: none"> - lomova i ozljeda zglobova i kostiju, - posjekotina i krvarenja, - trovanja otrovnim tvarima, - opekotina, toplotnog udara i smrzotina, - prestanka disanja i nesvjestice, - udara električne struje, - ugriza insekata i životinja <p>Prijenos i prijevoz unesrećene osobe</p>	<ul style="list-style-type: none"> - opisati postupke pružanja pomoći kod ozljeda na radu - navesti postupke prijenosa i prijevoza unesrećene osobe 	
<p>Metode rada: verbalne i vizualne metode (metoda usmenog izlaganja, razgovora, pisanja), metoda demonstracije</p>			
<p>Materijalni uvjeti: učionica opremljenom potrebnom školskom opremom, suvremenim nastavnim sredstvima i didaktičkim materijalima (školska ploča, kreda, grafoskop, prozirnice, računalo, projektor, pribor prve pomoći)</p>			
<p>Kadrovski uvjeti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dipl./mag. ing. sigurnosti na radu - diplomski sveučilišni studij s licencom zaštite na radu - integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij s licencom zaštite na radu - specijalistički diplomski stručni studij s licencom zaštite na radu 			
<p>Literatura i drugi izvori znanja za polaznike:</p> <p>Potrebno je navesti preporučenu literaturu, koja treba biti aktualna i adekvatna nastavnim sadržajima te primjerena i dostupna polaznicima.</p>			
<p>Literatura i drugi izvori znanja za nastavnike:</p> <p>Potrebno je navesti preporučenu literaturu, koja treba biti aktualna i adekvatna nastavnim sadržajima te primjerena i dostupna polaznicima.</p>			

4.2.6. CJELINA: Praktična nastava – 85 sati (85PN)

TEMA	SADRŽAJ	ISHODI UČENJA	BROJ SATI
Priprema radnog mjesta, namirnica i osobna priprema za rad	<p>Organizacija radnog procesa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - upoznavanje s radnim mjestom i zadaćama - priprema namirnica za izradu pizze i bureka (čišćenje, pranje, rezanje, sortiranje...) - osobna priprema za rad - odlaganje i pranje upotrijebljenog pribora i posuđa 	<ul style="list-style-type: none"> - pripremiti namirnice za pizzu i burek - provesti osobnu pripremu za rad - provoditi čišćenje i održavanje upotrijebljenog pribora i posuđa 	PN 15
Rad u kuhinji	<p>Priprema strojeva, uređaja i radnih površina za proizvodnju pizze i bureka</p> <p>Održavanje i korištenje strojeva, alata i radnih površina</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pripremiti strojeve i uređaje za rad - održavati čistoću strojeva, uređaja i radnih površina 	PN 10
Izrada tijesta za burek i pizzu	<p>Vaganje brašna, vode, soli, kvasca i ostalih sirovina potrebnih za pripremu tijesta</p> <p>Izrada, zamijes, razvlačenje i oblikovanje tijesta</p>	<ul style="list-style-type: none"> - izvagati namirnice potrebne za izradu tijesta - izraditi i oblikovati tijesto za pizzu i burek 	PN 15

PRIJEDLOG PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA

Izrada raznih vrsta pizza	Vrste pizze – <i>Al tonno</i> – <i>Capricosa</i> – <i>Calzone (Preklopljena)</i> – <i>Margarita</i> – <i>Miješana</i> – <i>Funghi</i> – <i>Frutti di mare</i> – <i>Diavolo</i> – <i>Quattro formaggi</i> – <i>Ungherese</i> – <i>Vegetariana</i> – <i>4 godišnja doba</i> – <i>Inćuni</i> – <i>Pršut i rukola</i> – <i>Hawaii</i> – <i>slatka pizza</i>	- izraditi razne vrste pizza s obzirom na nadjev i prilog - kombinirati sastojke s osnovom od rajčice i raznim dodatcima	PN 20
Izrada bureka	Vrste bureka: - Burek s mesnim punjenjem - Burek sa sirom - Burek sa zeljem - Burek sa špinatom - Burek s krumpirom - Burek s voćnim punjenjem	- izraditi razne vrste bureka s obzirom na punjenje i sastav	PN 20
Pečenje i serviranje bureka i pizza	- Pečenje, uvjeti pečenja: kontrola temperature, trajanje pečenja - Serviranje gotovog proizvoda	- primijeniti postupak pečenja pizze i bureka - servirati pizzu i burek prema pravilima struke	PN 5

<p>Metode rada: metoda praktičnog rada, metoda samostalnog učenja</p>
<p>Materijalni uvjeti: praktična nastava provodi se u ugostiteljskim objektima s kojima ustanova ima sklopljen ugovor o suradnji ili u specijaliziranoj učionici ustanove</p>
<p>Kadrovski uvjeti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kuhar specijalist s radnim iskustvom od minimalno pet godina - majstor kuhar s radnim iskustvom od minimalno pet godina - SSS kuhar s radnim iskustvom od minimalno pet godina - dipl. ekonomist/mag. ekonomije - smjer turizam ili hotelijerstvo s položenim majstorskim ispitom ili ispitom kuhara specijaliste s radnim iskustvom od minimalno pet godina - diplomski sveučilišni studij smjera turizam ili hotelijerstvo s položenim majstorskim ispitom ili ispitom kuhara specijaliste s radnim iskustvom od minimalno pet godina - integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij smjera turizam ili hotelijerstvo s položenim majstorskim ispitom ili ispitom kuhara specijaliste s radnim iskustvom od minimalno pet godina - specijalistički diplomski stručni studij smjera turizam ili hotelijerstvo s položenim majstorskim ispitom ili ispitom kuhara specijaliste s radnim iskustvom od minimalno pet godina - poslijediplomski specijalistički studij smjera turizam ili hotelijerstvo s položenim majstorskim ispitom ili ispitom kuhara specijaliste s radnim iskustvom od minimalno pet godina
<p>Literatura i drugi izvori znanja za polaznike: Potrebno je navesti preporučenu literaturu, koja treba biti aktualna i adekvatna nastavnim sadržajima te primjerena i dostupna polaznicima.</p>
<p>Literatura i drugi izvori znanja za nastavnike: Potrebno je navesti preporučenu literaturu, koja treba biti aktualna i adekvatna nastavnim sadržajima te primjerena i dostupna polaznicima.</p>

5. ZAVRŠNA PROVJERA STEČENIH ZNANJA I VJEŠTINA

Završna provjera programa osposobljavanja obuhvaća pisanu/usmenu provjeru stručnih sadržaja prema planiranim ishodima učenja te praktičnu provjeru, prema sadržajima koje odredi povjerenstvo. O završnoj provjeri vodi se zapisnik i provodi ju tročlano povjerenstvo. Svakom polazniku nakon uspješno završene provjere izdaje se *Uvjerenje o osposobljavanju za priprematelja bureka i pizza.*

2. PRIJEDLOG PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA – Program osposobljavanja za jednostavne poslove u zanimanju podopolagač /ica

1. OPĆI PODACI O PROGRAMU

NAZIV PROGRAMA: Program osposobljavanja za jednostavne poslove u zanimanju podopolagač /ica

OBRAZOVNI SEKTOR: Graditeljstvo i geodezija

RAZINA SLOŽENOSTI POSLOVA: Razina 2

TRAJANJE PROGRAMA: 170 sati

OPRAVDANOST DONOŠENJA PROGRAMA

Obavezni dio svakog programa je obrazloženje opravdanosti donošenja programa, koji piše svaka ustanova za sebe, prema specifičnostima programa.

UVJETI UPISA

U program osposobljavanja za jednostavne poslove u zanimanju podopolagač i izolater može se upisati osoba sa:

- najmanje završenom osnovnom školom
- navršениh 15 godina života
- liječničkim uvjerenjem o zdravstvenoj sposobnosti za obavljanje jednostavnih poslova u zanimanju podopolagač i izolater

RADNO OKRUŽENJE I UVJETI RADA

Radno okruženje podrazumijeva mjesto, način i uvjete rada.

2. KOMPETENCIJE KOJE POLAZNIK STJEČE ZAVRŠETKOM PROGRAMA

1. razlikovati i koristiti materijale kod izvođenja parketarsko-podopolagačkih radova;
2. odabrati i koristiti alate, pribor, pomagala i strojeve za rad na siguran način;
3. pripremiti podlogu i izvesti pripremne radove za izvođenje podopolagačkih poslova;
4. izvoditi jednostavne poslove pri postavljanju drvenih podova, podova od sintetičkih materijala i specijalnih podova
5. izvoditi jednostavne poslove pri završnoj obradi postavljenih podova i sudjelovati u izradi složenijih podopolagačkih radova;
6. primijeniti pravila zaštite na radu, zaštite od požara i pružanja prve pomoći;
7. zbrinuti otpad, veziva i druge materijala na ekološki prihvatljiv način.

3. TRAJANJE PROGRAMA I NAČIN IZVOĐENJA

Program osposobljavanja traje 170 sati, a realizirat će se redovitom i/ili konzultativno instruktivnom nastavom. Teorijski dio programa u trajanju od 40 sati izvodi se u učionici ustanove, a praktični dio programa u trajanju od 130 sati organizira se i izvodi kod ovlaštenih obrtnika, tvrtki s kojim ustanova ima ugovor o suradnji, a pod nadzorom stručne osobe. **Konzultativno-instruktivna nastava** – broj sati skupnih konzultacija iznosi dvije trećine od ukupnog broja sati planiranog u programu. Skupne konzultacije izvode se s cijelom obrazovnom skupinom i obavezne su za sve polaznike. Individualne konzultacije provode se putem elektroničke pošte, neposredno, prema utvrđenom rasporedu i potrebi polaznika.

Praktična nastava/vježbe se provode u punom fondu sati. Rad polaznika na praktičnoj nastavi nadzirat će mentor. Polaznik obvezno vodi dnevnik rada.

4. NASTAVNI PLAN I PROGRAM

4.1. NASTAVNI PLAN

4.1.1. Redovita nastava

Rb.	Nastavna cjelina	Broj sati		Ukupno
		T	PN	
1.	Podopolagački materijali i alati	13	/	13
2.	Jednostavni podopolagački poslovi	21	/	21
3.	Zaštita na radu	6	/	6
4.	Praktična nastava	/	130	128
UKUPNO		40	130	170

4.1.2. Konzultativno-instruktivna nastava

Rb.	Nastavna cjelina	Broj sati			Ukupno
		T		PN	
		SK	IK		
1.	Podopolagački materijali i alati	9	4	/	13
2.	Jednostavni podopolagački poslovi	13	8	/	21
3.	Zaštita na radu	4	2	/	6
4.	Praktična nastava	/	/	130	130
UKUPNO		26	14	130	170

T – teorijska nastava   PN – praktična nastava

SK – skupne konzultacije   IK – individualne konzultacije

NASTAVNI PROGRAM

4.2.1. Cjelina: Podopolagački materijali i alati (13 sati)

TEMA	SADRŽAJ	ISHODI UČENJA	BROJ SATI
Uvod u graditeljstvo	Tijek realizacije građevine (faze radova u graditeljstvu – faze građenja objekta) Prikaz poslova svih zanimanja u graditeljstvu – vrste radova u graditeljstvu Redoslijed radova u izgradnji objekta; pripremni radovi, grubo građevinski radovi, građevinsko-obrtnički radovi, završni radovi i instalacije	- opisati faze građenja objekta - ispričati o raznovrsnosti zanimanja u graditeljstvu - navesti redoslijed radova u izgradnji objekta	T 1
Podopolagački i materijali – svojstva i vrste podova	Vrste i namjena podopolagačkih materijala Svojstva, prednosti i nedostaci pojedinog podopolagačkog materijala - Vrste materijala - Naziv poda s obzirom na vidjivi i pokrivni dio poda	- navesti vrste i namjenu podopolagačkih materijala - navesti svojstva, prednosti i nedostatke pojedinog podopolagačkog materijala - razlikovati podopolagačke materijale prema namjeni - objasniti svojstva i primjenu podopolagačkih materijala	T 4

PRIJEDLOG PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA

	- Specijalne vrste materijala		
Građevinska veziva	Ljepila, voda i ostali materijali kao građevinski vezivni materijal. Podjela veziva.	- nabrojati građevinska veziva - objasniti ulogu vezivnih građevinskih materijala - nabrojiti podjelu vezivnih sredstava	T 2
Ostali građevinski materijali - Podopolagački i materijali	Uloga i uporaba kamena u građevinarstvu Beton- uloga, sastav i vrste betona. Čvrstoća - marke betona Drvo kao građevni materijal Građa drva, rodovi i vrste Fizička, mehanička i kemijska svojstva drva Greške drva (nepravilnosti građe, teksture, boje, konzistencije) Katranski i bitumenski proizvodi. Staklo i plastične mase. Podopolagački materijali u građevinarstvu - vrste i karakteristike	- opisati ulogu i uporabu građevinskih materijala - opisati drvo kao građevni materijal - navesti građu, rodove i vrste drva - navesti vrste i karakteristike podopolagačkih materijala u građevinarstvu	T 4
Podopolagački i alat, oprema i pribor	Podopolagački alat i oprema - vrste i namjena -Mjerni alati (Libele,	- nabrojati vrste podopolagačkih alata, opreme i pribora za mjerenje, obilježavanje, obradu	T 2

PRIJEDLOG PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA

	metar, visak, kutnik, laserski metar) -Ručni alati -Oprema Montaža opreme	materijalak postavljanje i obilježavanje podova - opisati namjenu i pravilno rukovanje pojedinim alatima i opremom -opisati postupak korištenja opreme za podopolagačke radove	
Metode rada: verbalne metode (metoda usmenog izlaganja, metoda razgovora, metoda diskusije) vizualne metode (metoda demonstracije)			
Materijalni uvjeti: klasična učionica i didaktička sredstva koja su potrebna za izvođenje cjeline (navesti)			
Kadrovski uvjeti: dipl. ing. građevine, mag. ing. građevinarstva dipl. ing. arhitekture, mag. ing. arhitekture			
Literatura i drugi izvori znanja za polaznike: Potrebno je navesti preporučenu literaturu, koja treba biti aktualna i adekvatna nastavnim sadržajima te primjerena i dostupna polaznicima.			
Literatura i drugi izvori znanja za nastavnike: Potrebno je navesti preporučenu literaturu, koja treba biti aktualna i adekvatna nastavnim sadržajima te primjerena i dostupna polaznicima.			

4.2.2. Cjelina: Jednostavni podopolagački poslovi (21 sat)

TEMA	SADRŽAJ	ISHODI UČENJA	BROJ SATI
Uvod u podopolagačke poslove	Uloga i značaj podopolagačkih poslova u graditeljstvu Organizacija poslova na gradilištu	- opisati i značaj ulogu podopolagačkih poslova u graditeljstvu - opisati organizaciju poslova na gradilištu	T 1

PRIJEDLOG PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA

<p>Prikaz podopolagačkih radova – vježbe tehničkog crtanja</p>	<p>Vrste normi i mjerila: uporaba mjerila u građevinarstvu Načini prikazivanja podopolagačkih radova u nacrtima</p> <p>Osnove grafičkog prikazivanja; grafičke oznake u graditeljskim prikazima (oznake materijala, dimenzija, konstrukcija, vježbe, izrada i način polaganja poda) Čitanje osnovnih podataka iz nacрта (detalji podopolagačkih radova)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - objasniti primjenu normi i mjerila u građevinskim nacrtima - opisati način prikazivanja podopolagačkih radova u nacrtima - razlikovati grafičke oznake u graditeljskim prikazima - čitati i razumjeti osnovne podatke iz nacрта (detalja podopolagačkih radova) 	<p>T 2</p>
<p>Pripremni radovi</p>	<p>Priprema radnog mjesta Dostava materijala (po vrsti i količina) Priprema alata i opreme Osnovna mjerenja i planiranje radova u prostoru. Priprema materijala za podopolagačke radove</p>	<ul style="list-style-type: none"> - navesti postupke pripreme radnog mjesta - objasniti postupak dostave i organizaciju materijala prema vrsti i količini - opisati pripremu alata i opreme prema vrsti radova - opisati postupke postavljanja opreme za podopolagačke poslove - opisati postupak mjerenja i planiranja radova - opisati pripremu materijala za postavljanje podova 	<p>T 2</p>
<p>Elementi građevine</p>	<p>Temelji i stropovi</p>	<ul style="list-style-type: none"> - opisati elemente građevine 	<p>T 2</p>

PRIJEDLOG PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA

Izbor i način polaganja podova	Namjena objekata: stambeni, javni, gospodarski Način polaganja podova s obzirom na namjenu objekta	- nabrojati načine polaganja podova - opisati postupak odabira polaganja podova s obzirom na namjenu objekta	T 2
Izbor podloge	Pojam, funkcija i vrsta pojedine podloge – lice poda, vidljivi dio i skriveni dio- ostali dijelovi poda	- nabrojati vrste podloga - razlikovati podloge i objasniti funkcije pojedine podloge	T 2
Podopolagački radovi – daščani podovi	Vrste i karakteristike daščanih, brodskih podova Pozitivna i negativna svojstva daščanih podova Načini postavljanja daščanih podova	- opisati postupak podopolagačkih radova kada se postavlja daščani pod	T 2
Podopolagački radovi – podovi u zemljanim i zidarskim radovima	Vrste i karakteristike podova u zemljanim i zidarskim radovima Pozitivna i negativna svojstva podova u zemljanim i zidarskim radovima Pokrivanje podova u zemljanim i zidarskim radovima	- opisati postupke postavljanja podova u zemljanim i zidarskim radovima - nabrojati vrste i karakteristike podova u zemljanim i zidarskim radovima - objasniti pozitivna i negativna svojstva podova u zemljanim i zidarskim radovima	T 2
Podopolagački radovi – podovi u betonskim radovima	Vrste i karakteristike podova u betonskim radovima – podovi od cementnog estriha, mršavi beton, betonske ploče	- opisati postupke postavljanja podova u betonskim radovima - nabrojati vrste i karakteristike podova u betonskim radovima	T 2

PRIJEDLOG PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA

	<p>Pozitivna i negativna svojstva podova u betonskim radovima</p> <p>Pokrivanje podova u betonskim radovima</p>	<p>- objasniti pozitivna i negativna svojstva podova u betonskim radovima</p>	
<p>Podopolagački radovi – podovi u tesarskim radovima</p>	<p>Vrste i karakteristike podova u tesarskim radovima – pod od daskaka, „na dodir“ - običan od i pod na pero i žlijeb</p> <p>Pozitivna i negativna svojstva podova u tesarskim radovima</p> <p>Pokrivanje podova u tesarskim radovima</p>	<p>- opisati postupke postavljanja podova u tesarskim radovima</p> <p>- nabrojati vrste i karakteristike podova u tesarskim radovima</p> <p>- objasniti pozitivna i negativna svojstva podova u tesarskim r radovima</p>	<p>T 2</p>
<p>Podopolagački radovi – ostali podovi</p>	<p>Vrste i karakteristike ostalih podova – pluto, staklo, metal, plastika, guma</p> <p style="padding-left: 40px;">- Staklene prizme, svojstvo i izgled, plastični podovi – tehnologija izrade i način postavljanja</p> <p>Pozitivna i negativna svojstva</p>	<p>- opisati postupke postavljanja ostalih podova</p> <p>- nabrojati vrste i karakteristike ostalih podova</p> <p>- objasniti pozitivna i negativna svojstva ostalih podova</p>	<p>T 2</p>
<p>Održavanje radnog mjesta i alata</p>	<p>Održavanje radnog mjesta i alata</p>	<p>- opisati postupak čišćenja i razvrstavanja podopolagačkog alata i otpada i njegovo zbrinjavanje na ekološki način.</p>	<p>T 2</p>
<p>Metode rada:</p> <p>verbalne metode (metoda usmenog izlaganja, metoda razgovora, metoda diskusije)</p> <p>vizualne metode (metoda demonstracije)</p>			

<p>Materijalni uvjeti: klasična učionica i didaktička sredstva koja su potrebna za izvođenje cjeline (navesti)</p>
<p>Kadrovski uvjeti: dipl. ing. građevine, mag. ing. građevinarstva dipl. ing. arhitekture, mag. ing. arhitekture</p>
<p>Literatura i drugi izvori znanja za polaznike: Potrebno je navesti preporučenu literaturu, koja treba biti aktualna i adekvatna nastavnim sadržajima te primjerena i dostupna polaznicima.</p>
<p>Literatura i drugi izvori znanja za nastavnike: Potrebno je navesti preporučenu literaturu, koja treba biti aktualna i adekvatna nastavnim sadržajima te primjerena i dostupna polaznicima.</p>

4.2.3. Cjelina: Zaštita na radu (6 sati)

TEMA	SADRŽAJ	ISHODI UČENJA	BROJ SATI
Općenito zaštiti na radu	<ul style="list-style-type: none"> o Definicija zaštite na radu. o Zadaci i uloga zaštite na radu. o Zakonski propisi iz zaštite na radu. 	<ul style="list-style-type: none"> - izreći definiciju zaštite na radu - objasniti zadatke i ulogu zaštite na radu - navesti osnovne zakonske propise iz zaštite na radu - protumačiti prava i dužnosti radnika u provedbi odredbi o zaštiti na radu 	T 1
Izvori opasnosti i mjere zaštite pri radu	<ul style="list-style-type: none"> o Izvori opasnosti na gradilištu. o Ostali izvori opasnosti koji se mogu javiti u okruženju. 	<ul style="list-style-type: none"> - navesti izvore opasnosti na gradilištu / objektu 	T 3

PRIJEDLOG PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA

krovopokrivača i izolatera	<p>Zaštita pri radu s alatima i opremom podopolagača</p> <p>Mjere zaštite kod izvođenja poslova podopolagača</p> <p>Obveze podopolagača iz zaštite na radu</p> <p>Zaštitna oprema</p> <p>Zbrinjavanje otpada na ekološki prihvatljiv način</p>	<ul style="list-style-type: none"> - navesti ostale izvore opasnosti koje se mogu javiti u okruženju - opisati zaštitu pri radu s podopolagačkim alatima i opremom - opisati mjere zaštite kod izvođenja podopolagačkih radova - objasniti važnost zbrinjavanja otpada na ekološki prihvatljiv način 	
Zaštita od požara	<p>Mogući izvori požara</p> <p>Zaštita od požara</p> <p>Sredstva i oprema za gašenje: aparati za gašenje, hidranti</p> <p>Priručna sredstva za gašenje</p>	<ul style="list-style-type: none"> - navesti moguće izvore požara i načine zaštite - opisati odgovarajuća sredstva i opremu za gašenje požara 	T 1
Prva pomoć	<p>Najčešće nezgode pri radu podopolagača</p> <p>Pružanje prve pomoći.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - navesti najčešće nezgode pri radu podopolagača - opisati pružanje prve pomoći 	T 1
<p>Metode rada: verbalne metode (metoda usmenog izlaganja, metoda razgovora, metoda diskusije) vizualne metode (metoda demonstracije)</p>			
<p>Materijalni uvjeti: Klasična učionica i didaktička sredstva koja su potrebna za izvođenje cjeline (navesti)</p>			
<p>Kadrovski uvjeti: diplomirani inženjer sigurnosti na radu, magistar inženjer sigurnosti na radu, diplomski sveučilišni studij s licencom zaštite na radu,</p>			

PRIJEDLOG PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA

integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij s licencom zaštite na radu, specijalistički diplomski stručni studij s licencom zaštite na radu
Literatura i drugi izvori znanja za polaznike: Potrebno je navesti preporučenu literaturu, koja treba biti aktualna i adekvatna nastavnim sadržajima te primjerena i dostupna polaznicima.
Literatura i drugi izvori znanja za nastavnike: Potrebno je navesti preporučenu literaturu, koja treba biti aktualna i adekvatna nastavnim sadržajima te primjerena i dostupna polaznicima.

4.2.3. Cjelina: Praktična nastava (130 sati)

TEMA	SADRŽAJ	ISHODI UČENJA	BROJ SATI
Pripremni radovi na gradilištu – upoznavanje s gradilištem i objektima u izgradnji	Organizacija radnog mjesta Pripremne radnje na gradilištu – upoznavanje s gradilištem i objektima u izgradnji na kojima se obavljaju parketersko-podopolagački radovi	- organizirati mjesto rada - izvesti pripremne radnje na gradilištu - pripremiti materijale, pomagala, alate i pribor za rad - koristiti alat, pribor i pomagala za podopolagačke radove	PN 20
Alati, pribor i pomagala za podopolagačke radove	Priprema materijala, pomagala, alata i pribora za rad Upotreba pribora za podopolagačke radove - mjerenje i obilježavanje, različiti alati Skladištenje zapaljivih i eksplozivnih materijala		
Izbor materijala	Upoznavanje sa tipovima parketa, priprema za polaganje, tipovi podloga –	- odabrati odgovarajuće materijale prema potrebama	PN 10

PRIJEDLOG PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA

	<p>pribor i strojavi za polaganje i obradu parketa.</p> <p>Izbor materijala za podnu oblogu prema vrsti podloge, namijeni prostorije, zahtjevima izgleda</p> <p>Određivanje potrebne količine materijala te veličine elemenata</p> <p>Upoznavanje s nacrtima i potrebama izvedbe.</p>	<p>izvedbe podopolagačkih poslova</p> <p>- odabrati odgovarajuće količine materijala za podnu oblogu</p>	
Priprema podloge	<p>Provjeravanje stanja podloge na koju će se nanijeti podopolagački materijali.</p> <p>Čišćenje podloge od prašine, masnih nečistoća itd.</p> <p>Uporaba pribora i pomagala za skidanje neodgovarajuće podloge ili čišćenje podloge.</p> <p>Izravnavanje podloge masama za izravnavanje.</p> <p>Popunjavanje većih pukotina na podlozi odgovarajućim brtvenim materijalom.</p> <p>Vještine u izvedbi izravnavanja podloga na kojima će se vršiti oblaganja podnim oblogama. Materijal i priprema materijala za izravnavanje i brtvljenje.</p> <p>Uporaba pribora za izravnavanje. Postupak s otpadnim i neiskorištenim materijalima.</p>	<p>- izvoditi pripremne radnje za podopolagačke radove</p> <p>- izvesti čišćenje podloge</p> <p>- sudjelovati u odabiru i korištenju pribora, alata i pomagala za podopolagačke poslove</p>	PN 20

PRIJEDLOG PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA

<p>Način postavljanja parketa i drvenog poda</p>	<p>Upoznavanje s tipovima parketa, priprema za polaganje, tipovi podloga – pribor i strojevi za polaganje i obradu parketa.</p> <p>Način postavljanja, obrada rubova.</p> <p>Vezna sredstva za podloge, obrda rubnih letvica, završna obrada i njega parketa.</p> <p>Upoznavanje s tipovima drvenog poda, priprema za polaganje, tipovi podloga. Način postavljanja, obrada rubova. Pribor i strojevi za polaganje i obradu drvenih podova. Vezna sredstva za podloge. Obrada rubnih letvica. Završa obrada drvenih podloga, njega drvenih podloga.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - upoznati se s tipovima parketa i tipovima drvenih podloga - pripremiti podlogu za postavu parketa i za postavu drvenog poda - izvesti postavljanje parketa i drvenog poda - sudjelovati u izvedbi završne obrade i njege parketa i drvene podloge. 	<p>PN 20</p>
<p>Postavljanje mozaik poda od drveta</p>	<p>Povijesni pregled mozaik podova</p> <p>Tipovi drveta za mozaik poda</p> <p>Priprema drveta prije polaganja</p> <p>Pribor i strojevi za polaganje i obradu mozaik poda</p> <p>Način postavljanja, obrada rubova</p> <p>Vezna sredstva</p>	<ul style="list-style-type: none"> - upoznati se s tipovima mozaik poda o drveta - pripremiti podlogu za postavu mozaik poda - izvesti postavljanje mozaik poda od drveta - sudjelovati u izvedbi završne obrade i njege mozaik poda od drveta 	<p>PN 20</p>

PRIJEDLOG PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA

	Završna obrada, njega poda		
Postavljanje poda od sintetičkih materijala	Upoznavanje s tipovima sintetičkih podova Priprema za polaganje Tipovi podloga Pribor i strojevi za polaganje poda i održavanje podova Vezna sredstva, obrada rubnih lajsni Završna obrada sintetičkih podova, njega poda	- upoznati se s tipovima sintetičkih podova - pripremiti podlogu za postavu sintetičkih podova - izvesti postavljanje sintetičkih podova - sudjelovati u izvedbi završne obrade i njege sintetičkih podloga.	PN 10
Postavljanje gumenih i tekstilnih podova	Tipovi gumenih i tekstilnih podova Način postave, priprema za polaganje i pribor Završni radovi / letvice	- upoznati se s tipovima gumenih i tekstilnih podova - pripremiti podlogu za postavu gumenih i tekstilnih podova - izvesti postavljanje gumenih i tekstilnih podova - sudjelovati u izvedbi završne obrade i njege gumenih i tekstilnih podloga.	PN 10
Izvedba poda od tekućih smola	Tipovi podloga Način postave podova i potrebni pribor Priprema podloga Izvedba poda od tekućih smola Rubne letvice	- upoznati se s tipovima podloga od tekućih smola - pripremiti podlogu za postavu poda od tekućih smola - izvesti postavljanje poda od tekućih smola - sudjelovati u izvedbi završne obrade i njege poda od tekućih smola.	PN 10

PRIJEDLOG PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA

Završni radovi i održavanje radnog mjesta	<p>Održavanje alata, pribora i pomagala:</p> <ul style="list-style-type: none"> - čišćenje i pospremanje alata i pribora; - pregled i održavanje strojnih pomagala za rad <p>Demontaža opreme za dizanje, koza, šablona, ljestvi</p> <p>Čišćenje radnog mjesta</p> <p>Zbrinjavanje otpada na ekološki prihvatljiv način</p>	<ul style="list-style-type: none"> - održavati alate, pribor i pomagala za rad - izvesti demontažu opreme i pomagala za rad - očistiti radno mjesto - zbrinuti otpad na ekološki prihvatljiv način 	PN 10
Metode rada: metoda razgovora, metoda demonstracije, metoda praktičnog rada			
Materijalni uvjeti: Praktična nastava provodi se kod poslodavca s kojim ustanova ima sklopljen ugovor o poslovnoj suradnji (u ovlaštenim specijaliziranim obrtima ili poduzećima za obavljanje građevinske djelatnosti). Polaznik vodi dnevnik rada te ga potpisanog i ovjerenog predaje u ustanovu			
Kadrovski uvjeti: dipl. ing. građevine, mag. ing. građevinarstva dipl. ing. arhitekture, mag. ing. arhitekture ing. građevine, stručni prvostupnik inženjer građevinarstva majstor krovopokrivač i izolater, krovopokrivač i izolater (SSS) s radnim iskustvom od 5 godina na ovim poslovima			
Literatura i drugi izvori znanja za polaznike: Potrebno je navesti preporučenu literaturu, koja treba biti aktualna i adekvatna nastavnim sadržajima te primjerena i dostupna polaznicima.			
Literatura i drugi izvori znanja za polaznike: Potrebno je navesti preporučenu literaturu, koja treba biti aktualna i adekvatna nastavnim sadržajima te primjerena i dostupna polaznicima.			

5. ZAVRŠNA PROVJERA STEČENIH ZNANJA I VJEŠTINA

Završna provjera programa osposobljavanja obuhvaća pisanu/usmenu provjeru stručnih sadržaja prema definiranim ishodima učenja te praktičnu provjeru, prema sadržajima koje odredi ispitno povjerenstvo. O završnoj provjeri vodi se zapisnik i provodi ju tročlano povjerenstvo.

Svakom polazniku nakon uspješno završene provjere stečenih znanja i vještina izdaje se ***Uvjerenje o osposobljavanju za jednostavne poslove u zanimanju podopolagač.***

ZAKLJUČAK

U okviru ovog dokumenta izrađena su dva prijedloga programa osposobljavanja za ciljanu skupinu u projektu. Oba programa predložena su uvažavajući trenutačne prilike i trendove na tržištu rada, Ankete poslodavaca koje izrađuje Hrvatski zavod za zapošljavanje, prateći pokazatelje u gospodarskim sektorima, a osobito u sektoru turizma i ugostiteljstva i građevinskom sektoru kao i u razgovorima sa brojnim poslodavcima i drugim dionicima te temeljem rada sa stručnjacima Centra za nestalu i zlostavljanu djecu, Osijek.

Nakon recesije, sektor građevinarstva u Republici Hrvatskoj bilježi oporavak. Osim učinka na agregatnu proizvodnju, nezaobilazan je doprinos građevinarstva i ukupnoj zaposlenosti. Broj je zaposlenih u ovoj djelatnosti u lipnju 2020. godine iznosio 117.392, što čini 7,8% ukupnog broja zaposlenih u Republici Hrvatskoj i navedeni je trend u porastu. U drugom promatranom sektoru, u turizmu u Hrvatskoj je 2018. godine bilo aktivno 26.522 poduzeća koja su zapošljavala 133.915 radnika, što u prosjeku iznosi 5 zaposlenih po poduzeću. Poduzeća u turističkom sektoru činila su čak 20,3% ukupnog broja poduzeća u Hrvatskoj, dok je doprinos turističkog sektora ukupnoj zaposlenosti hrvatskog gospodarstva u 2018. godini iznosio 8,8%. Poduzeća u turističkom sektoru u prosjeku imaju manji broj zaposlenih (5 zaposlenih) od hrvatskog gospodarstva (7,2 zaposlena). Promotri li se vrijednost ovog pokazatelja po pojedinim turističkim djelatnostima, vidljivo je da se kao izrazito radno intenzivna djelatnost ističe djelatnost posluživanja hrane i pića s 12,4 zaposlena po poduzeću. Struktura zaposlenosti po djelatnostima prikazuje u kojoj mjeri pojedine djelatnosti pridonose ukupnoj zaposlenosti sektora turizma. Turističke djelatnosti s većim udjelom u ukupnom broju poduzeća ujedno su i djelatnosti s većim doprinosom zaposlenosti: djelatnost pripreme i usluživanja hrane i pića (51,4%), djelatnost pružanja smještaja (28,8%), prijevoz (12,1%), putničke agencije (5,2%) i djelatnost iznajmljivanja vozila (2,5%). Dinamički gledano, turistički sektor tijekom razdoblja od 2013. do 2018. godine ostvaruje rast i po broju poduzeća i po broju zaposlenih. Tako je 2018. godine u turizmu bilo aktivno 4.994 poduzeća te zaposleno 21.996 radnika više nego 2013. (kumulativni porast od 23,2 odnosno 19,7 %).

Upravo temeljem pozitivnih trendova u navedena dva sektora u Republici Hrvatskoj, u okviru ovog projekta predložena su dva programama stručnog usavršavanja:

1. Prijedlog programa osposobljavanja za jednostavne poslove u zanimanju priprematelj/ica pizza i bureka

2. Prijedlog programa osposobljavanja za jednostavne poslove u zanimanju podopolagača/ice (ili parketara – podopolagača)

Osposobljavanje za jednostavne poslove u zanimanju priprematelj/ica pizza i bureka obuhvaća osposobljavanje za poslove koji su sastavni dio obrazovnog sektora *Turizam i ugostiteljstvo*. Zanimanje obuhvaća prepoznavanje kvalitete i svježine namirnica, izradu različitih vrsta pizza i bureka, primjenu različitih postupaka pri izradi i oblikovanju tijesta, rukovanje priborom i uređajima na ispravan i siguran način uz primjenu svih sanitarnih i higijenskih propisa. U okviru stručnog usavršavanja, polaznici se upoznaju s osnovnim pojmovima i tehnologijom rada te stječu znanja i vještine o svim važnim pripremnim i pomoćnim radnjama u okviru pripreme pize i bureka što je temelj za kasnije izvođenje praktičnog osposobljavanja.

Osposobljavanje za zanimanje podopolagača (ili parketar-podopolagač) obuhvaća osposobljavanje za poslove koji su sastavni dio završnih radova u građevinarstvu, službe održavanja i preuređivanja izrađenih objekata. Zanimanje obuhvaća izradu svih vrsta polutopljih i toplih podova te oblaganje stepenica, zidova, izradu opšava i ukrasnih rubova. Parketari – podopolagači rade u pogodnim klimatskim uvjetima tj. u zatvorenom prostoru, ali u nepovoljnim fiziološkim uvjetima kojeg najčešće karakterizira klečeći položaj, rad u prašini, rad u otrovnim i zapaljivim materijalima. U okviru stručnog usavršavanja, polaznici se upoznaju s osnovnim pojmovima i tehnologijom rada te stječu znanja i vještine o pripremnim i pomoćnim radnjama u okviru poslova podopolagača što je temelj za kasnije izvođenje praktičnog osposobljavanja.

Vjerujemo kako će navedeni prijedlozi programa zasigurno biti od interesa za ciljnu skupinu, primjenjivi u njihovoj lokalnoj zajednici, a ujedno se mogu predložiti Agenciji za stukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih od strane jedne od ustanova za obrazovanje odraslih kako bi bili verificirani programi. Pohađanjem navedenih programa od strane ciljane skupine zasigurno će se doprinijeti povećanju njihove konkurentnosti na tržištu rada.